

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI

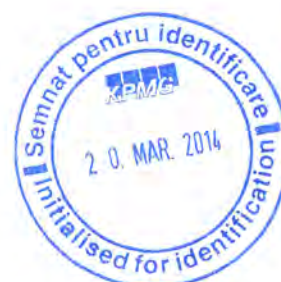
SITUAȚIILE FINANCIARE

***Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013
Întocmite în conformitate cu
Standardele Internaționale de Raportare Financiară***

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

Cuprins:	pagina
Raportul auditorului independent	
Situații financiare:	
Bilanțul contabil.....	1
Situația rezultatului global	2
Situația fluxurilor de mijloace bănești.....	3
Situația privind capitalul și rezervele.....	4
Note la situațiile financiare.....	5-60

Raportul Auditorului Independent

Către Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei

Am auditat situațiile financiare anexate ale Băncii Naționale a Moldovei („Banca”), care cuprind bilanțul contabil la data de 31 decembrie 2013, situația rezultatului global, situația privind capitalul și rezervele și situația fluxurilor de mijloace bănești pentru exercițiul financiar încheiat la această dată și notele explicative ce includ un sumar al politicilor contabile semnificative și alte note.

Responsabilitatea conducerii pentru situațiile financiare

Conducerea Băncii este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a acestor situații financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare care să nu conțină denaturări semnificative, datorate fraudei sau erorii.

Responsabilitatea auditorului

Responsabilitatea noastră este ca, pe baza auditului efectuat, să exprimăm o opinie asupra situațiilor financiare ale Băncii. Noi am efectuat auditul conform Standardelor Internaționale de Audit. Aceste standarde cer ca noi să respectăm cerințele etice, să planificăm și să efectuăm auditul în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că situațiile financiare nu cuprind denaturări semnificative.

Un audit constă în efectuarea de proceduri pentru obținerea probelor de audit cu privire la sumele și informațiile prezentate în situațiile financiare. Procedurile selectate depind de raționamentul profesional al auditorului, incluzând evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, datorate fraudei sau erorii. În evaluarea acestor riscuri, auditorul ia în considerare controlul intern relevant pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare, pentru a stabili procedurile de audit relevante în circumstanțele date, dar nu și în scopul exprimării unei opinii asupra eficienței controlului intern al Băncii. Un audit include, de asemenea, evaluarea gradului de adecvare a politicilor contabile folosite și rezonabilitatea estimărilor contabile elaborate de către conducere, precum și evaluarea prezentării situațiilor financiare luate în ansamblul lor.

Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza opiniei noastre de audit.

Opinia

În opinia noastră, situațiile financiare anexate ale Băncii prezintă fidel, în toate aspectele semnificative, poziția financiară a Băncii la data de 31 decembrie 2013, precum și rezultatul operațiunilor sale și fluxurile de mijloace bănești pentru exercițiul încheiat la această dată în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Evidențierea unor aspecte

Fără a exprima rezerve, atragem atenția asupra Notei 19 la situațiile financiare în care se menționează că Banca a înregistrat un sold debitor al fondului general de rezervă de 471,360 mii lei la 31 decembrie 2013, precum și măsurile luate de către Bancă și Guvernul Republicii Moldova, prin Ministerul Finanțelor.

Alte aspecte

Acest raport al auditorului independent este adresat exclusiv Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei, în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru raportul asupra situațiilor financiare sau pentru opinia formată.

KPMG

KPMG Moldova S.R.L.

20 martie 2014

Chișinău, Republica Moldova

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
BILANȚUL CONTABIL
La 31 decembrie 2013

	Note	31 decembrie 2013 MII LEI	31 decembrie 2012 MII LEI
ACTIVE			
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	5	12,559,105	12,817,850
Aur monetar	6	37,392	47,593
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	7	2,563,064	2,303,437
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	2,079,360	2,075,425
Credite acordate băncilor și altor persoane	9	281,423	305,818
Valori mobiliare investiționale	10	24,167,783	17,454,682
Active materiale pe termen lung	12	24,818	21,957
Active nemateriale	12	23,258	13,787
Alte active	13	3,834	4,623
TOTAL ACTIVE		41,740,037	35,045,172
OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE			
Obligațiuni			
Monedă națională în circulație	14	19,040,704	14,554,214
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	15	1,641,481	1,895,034
Disponibilități ale băncilor	16	7,029,497	5,976,044
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	17	2,602,671	3,741,385
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	8,299,036	7,922,010
Alte obligațiuni	18	312,886	175,815
Total obligațiuni		38,926,275	34,264,502
Capital și rezerve			
Capital autorizat	19	330,017	330,017
Fondul general de rezervă		(471,360)	(596,400)
Total capital statutar		(141,343)	(266,383)
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		2,733,942	743,974
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		227,835	300,911
Alte rezerve		(6,672)	2,168
Total capital și rezerve		2,813,762	780,670
TOTAL OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE		41,740,037	35,045,172

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

Aceste Situații financiare au fost aprobate pe data de 20 martie 2014 de către Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei.

D. Drăguțanu
Dorin Drăguțanu
Guvernator

Vasile Munteanu
Vasile Munteanu
Director al Departamentului
Buget, Finanțe și Contabilitate, Contabil șef

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

	Note	2013 MII LEI	2012 MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt	21	27,887	36,900
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	21	366,109	381,410
Venituri din dobânzi la creditele acordate și REPO	21	1,041	1,131
		<u>395,037</u>	<u>419,441</u>
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite	22	(31,017)	(24,505)
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților	22	(60,477)	(61,001)
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și REPO	22	(144,953)	(193,169)
		<u>(236,447)</u>	<u>(278,675)</u>
Venituri nete din dobânzi		158,590	140,766
Venituri din tranzacții și diferențe de curs valutar	23	2,253,649	860,422
(Pierderi) /venituri din reevaluarea valorilor mobiliare	24	(81,555)	151,089
Alte venituri	25	47,866	40,627
Cheltuieli operaționale	26	(211,578)	(119,796)
Venituri nete operaționale		2,008,382	932,342
PROFIT NET		2,166,972	1,073,108
Poziții care pot fi reclasificate în profitul net			
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova		1,361	(1,997)
Diferențe din reevaluarea aurului monetar		(10,201)	2,267
REZULTAT GLOBAL		2,158,132	1,073,378
<i>Determinarea Profitului disponibil pentru distribuire</i>			
PROFIT NET		2,166,972	1,073,108
Acoperirea /(Defalcarea) pierderilor /(veniturilor) nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	20	73,076	(131,191)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	20	(1,989,968)	(714,819)
PROFIT DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE	20	250,080	227,098

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

Aceste Situații financiare au fost aprobate pe data de 20 martie 2014 de către Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei.

D. Drăguțanu
Dorin Drăguțanu
 Guvernator

Vasile Munteanu
Vasile Munteanu
 Director al Departamentului
 Buget, Finanțe și Contabilitate, Contabil șef

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA FLUXURILOR DE MIJLOACE BĂNEȘTI
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

	<u>Note</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
		<u>MII LEI</u>	<u>MII LEI</u>
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea operațională			
Dobânzi încasate		436,817	373,453
Dobânzi plătite		(238,311)	(276,859)
(Pierderi) /câștig din valori mobiliare investiționale		(8,479)	19,897
Alte încasări		47,863	43,269
Plăți către salariați și furnizori		(207,633)	(90,901)
Flux de mijloace bănești înainte de variația activelor și obligațiunilor		30,257	68,859
Majorarea creanțelor organizațiilor financiare internaționale		(60,533)	(7,243)
Diminuarea creditelor acordate băncilor și altor persoane		24,407	102,355
Majorarea valorilor mobiliare investiționale		(4,829,417)	(1,268,092)
Majorarea activelor operaționale		(4,865,543)	(1,172,980)
Majorarea monedei naționale în circulație		4,486,491	2,537,543
Diminuarea disponibilităților Guvernului Republicii Moldova		(258,742)	(70,828)
Majorarea disponibilităților băncilor		796,202	732,321
(Diminuarea) /majorarea Certificatelor emise de Banca Națională a Moldovei		(1,136,384)	834,121
(Diminuarea) /majorarea obligațiunilor față de organizațiile financiare internaționale		(275,415)	1,685,130
Majorarea altor obligațiuni		125,702	31,699
Majorarea obligațiunilor operaționale		3,737,854	5,749,986
Flux net de mijloace bănești din activitatea operațională		(1,097,432)	4,645,865
Achiziții de active materiale și nemateriale		(22,176)	(10,603)
Flux net de mijloace bănești din activitatea de investiții		(22,176)	(10,603)
Plăți către stat privind distribuirea profitului		(113,549)	(35,460)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		(113,549)	(35,460)
Diferențe din reevaluări ale numerarului și echivalentelor de numerar		978,347	346,775
(Descrășterea) /creșterea mijloacelor bănești și echivalentelor de numerar		(254,810)	4,946,577
Numerar și echivalente de numerar la începutul anului		14,893,275	9,946,698
Numerar și echivalente de numerar la sfârșitul anului		14,638,465	14,893,275
Analiza numerarului și echivalentelor de numerar			
Numerar în valută străină	5	1,051	1,046
Conturi Nostro	5	640,347	1,620,394
Depozite la termen în valută străină	5	11,917,707	11,196,410
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	2,079,360	2,075,425
Numerar și echivalente de numerar		14,638,465	14,893,275

Notele I-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA PRIVIND CAPITALUL ȘI REZERVELE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

	Capital autorizat	Fondul general de rezervă	Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	Alte rezerve	Profit disponibil pentru distribuire	Total capital și rezerve
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie 2012	288,923	(709,949)	29,155	169,720	1,898	-	(220,253)
Profit	-	-	714,819	131,191	-	227,098	1,073,108
<i>Alte venituri globale:</i>							
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	-	(1,997)	-	(1,997)
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	2,267	-	2,267
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	270	-	270
Rezultat global la finele anului	-	-	714,819	131,191	270	227,098	1,073,378
<i>Distribuirea profitului</i>							
Majorarea fondului general de rezervă	-	113,549	-	-	-	(113,549)	-
Profit alocat Bugetului de Stat	-	-	-	-	-	(113,549)	(113,549)
<i>Alte tranzacții cu Guvernul</i>							
Majorarea capitalului autorizat prin aport de aur monetar	41,094	-	-	-	-	-	41,094
Sold la 31 decembrie 2012	330,017	(596,400)	743,974	300,911	2,168	-	780,670
Sold la 1 ianuarie 2013	330,017	(596,400)	743,974	300,911	2,168	-	780,670
Profit	-	-	1,989,968	(73,076)	-	250,080	2,166,972
<i>Alte venituri globale:</i>							
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	-	1,361	-	1,361
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	(10,201)	-	(10,201)
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	(8,840)	-	(8,840)
Rezultat global la finele anului	-	-	1,989,968	(73,076)	(8,840)	250,080	2,158,132
<i>Distribuirea profitului</i>							
Majorarea fondului general de rezervă	-	125,040	-	-	-	(125,040)	-
Profit alocat Bugetului de Stat	-	-	-	-	-	(125,040)	(125,040)
Sold la 31 decembrie 2013	330,017	(471,360)	2,733,942	227,835	(6,672)	-	2,813,762

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei

Banca Națională a Moldovei (în continuare Bancă) este banca centrală a Republicii Moldova și a fost fondată în 1991. Activitatea Băncii este reglementată prin *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII, din 21 iulie 1995*. În conformitate cu legea menționată, Banca este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlamentul Republicii Moldova.

Obiectivul fundamental al Băncii este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

Atribuțiile Băncii sunt precum urmează:

- stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat;
- acționează ca bancher și agent fiscal al statului;
- întocmește analize economice și monetare și în baza lor adresează Guvernului Republicii Moldova propuneri, aduce rezultatele analizelor la cunoștința publicului;
- licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare;
- acordă credite băncilor;
- supraveghează sistemul de plăți în Republica Moldova și facilitează funcționarea eficientă a sistemului de plăți interbancare;
- activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale;
- stabilește, prin consultări cu Guvernul, regimul cursului de schimb al monedei naționale;
- păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului;
- în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale;
- întocmește bilanța de plăți a statului;
- efectuează reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova.

Sediul Băncii este situat pe Bd. Grigore Vieru nr.1, Chișinău, Republica Moldova. Banca nu are careva sucursale sau filiale.

2. Baza de întocmire

Situațiile financiare ale Băncii sunt întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB).

Situațiile financiare sunt întocmite ținând cont de principiul continuității activității și sunt prezentate în lei moldovenești (MDL), unitatea monetară a Republicii Moldova, rotunjite la cea mai apropiată valoare exprimată în mii lei.

Banca menține conturile și registrele sale în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, și întocmește Situațiile sale financiare în conformitate cu acestea.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

2. Baza de întocmire (continuare)

Situațiile financiare sunt întocmite în baza convenției costului istoric sau costului amortizat, cu excepția activelor clasificate în categoria activelor financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere și activelor financiare disponibile pentru vânzare care sunt evaluate la valoarea justă.

Datorită specificului Băncii, categoriile activelor financiare prezentate în Bilanțul contabil au fost dezvăluite utilizând alte denumiri decât cele prevăzute de SIC 39 „Instrumente financiare: Recunoaștere și reevaluare”. Această prezentare oferă o înțelegere mai adecvată a activelor și obligațiilor financiare ale Băncii. Totodată, fiecare poziție de active și obligațiuni financiare din Bilanțul contabil corespunde unei anumite categorii clasificate în conformitate cu SIC 39 „Instrumente financiare: Recunoaștere și reevaluare”, acestea fiind expuse în notele la Situațiile financiare. În conformitate cu paragraful 10 al SIC 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, Banca a ales să păstreze denumirea „Situația rezultatului global” și „Bilanțul contabil” ca și în situațiile financiare din anul precedent pentru că reflectă mai bine așteptările utilizatorilor situațiilor financiare și pentru păstrarea consecvenței prezentării față de anul precedent.

Estimări și raționamente contabile semnificative

Întocmirea Situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară impune conducerea să recurgă la estimări și raționamente la determinarea sumelor înregistrate în Situațiile financiare. Estimările și prezumțiile aferente sunt verificate în permanență. Revizuirile estimărilor contabile sunt reflectate în perioada în care este revizuită estimarea și în toate perioadele viitoare afectate. Aceste estimări și raționamente sunt bazate pe informația disponibilă la data întocmirii Situațiilor financiare. Astfel, rezultatele reale pot fi diferite de aceste estimări. Utilizarea estimărilor și raționamentelor este preponderent următoarea:

Valoarea justă a instrumentelor financiare

Atunci când valoarea justă a activelor și obligațiilor financiare înregistrate în Bilanțul contabil nu poate fi determinată cu referință la piața activă, aceasta se determină utilizând diferite tehnici de evaluare care includ aplicarea modelelor matematice. Datele utilizate în aceste modele pot fi luate de pe alte piețe active existente, dacă este cazul. În caz dacă nu este posibilă identificarea unor astfel de piețe, valoarea justă se determină prin aplicarea raționamentelor proprii. Raționamentele includ analiza datelor aferente lichidității și aplicarea modelelor acceptate de conducerea Băncii. Detaliile privind valoarea justă a instrumentelor financiare deținute de către Bancă sunt prezentate în Nota 3 lit. f.

Reduceri pentru pierderi la valorile mobiliare deținute pentru vânzare, valorile mobiliare păstrate până la scadență, credite, angajamente condiționale și creanțe

Activele financiare deținute de Bancă pot fi depreciate, cu excepția celor clasificate la valoarea justă prin profit sau pierdere. Dacă există dovezi că un activ financiar poate fi depreciat, suma deprecierei se evaluează ca diferență dintre valoarea contabilă și valoarea actualizată a fluxurilor de numerar așteptate. Banca revizuieste portofoliul de valori mobiliare păstrate până la scadență anual, iar valorile mobiliare deținute pentru vânzare, creditele, angajamentele condiționale și creanțele trimestrial sau la necesitate, pentru a estima necesitatea înregistrării unor reduceri pentru pierderi din deprecierea valorii acestora în situația rezultatului global. Detaliile privind estimările și raționamentele contabile semnificative aplicate de către Bancă sunt prezentate în Nota 3 lit. g.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

3. Politici contabile semnificative

Politicile contabile semnificative expuse mai jos au fost aplicate consecvent de către Bancă pentru toate perioadele prezentate în aceste Situații financiare.

a. Reevaluarea soldurilor și tranzacțiilor în valută străină

Tranzacțiile în valută străină sunt înregistrate la rata de schimb din ziua tranzacției și sunt zilnic reevaluate utilizând cursul oficial al leului moldovenesc. La data Bilanțului contabil, activele monetare și datoriile denominate în valută sunt convertite la cursul oficial al leului moldovenesc din data bilanțului. Pentru anii 2012 – 2013 cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele de referință a fost următorul:

	Anul 2013		Anul 2012	
	mediu pe perioadă	la finele anului	mediu pe perioadă	la finele anului
USD/MDL	12.5907	13.0570	12.1122	12.0634
EUR/MDL	16.7241	17.9697	15.5632	15.9967
GBP/MDL	19.7072	21.5015	19.1917	19.5150
JPY/MDL	0.1293	0.1241	0.1519	0.1406
XDR/MDL	19.1370	20.1078	18.5459	18.5955
XAU/MDL	570.2558	504.3804	649.0238	641.9843

Diferențele de schimb valutar rezultate din finalizarea tranzacțiilor la rate de schimb diferite de cele ale stocului valutar sunt recunoscute în Situația rezultatului global.

b. Mijloace bănești și echivalente de numerar

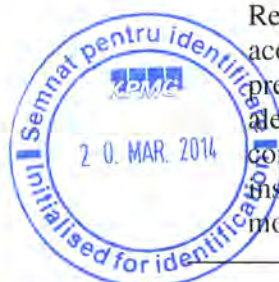
Pentru întocmirea Situației fluxurilor de mijloace bănești, numerarul și echivalentele de numerar cuprind numerar în valută străină deținut în casă, conturi curente și plasamente pe termen scurt în alte bănci, și valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării.

În Bilanțul contabil numerarul și plasamentele pe termen scurt în bănci sunt recunoscute la cost amortizat și sunt prezentate pe bază netă (numerarul în casă în monedă națională fiind compensat cu moneda națională emisă în circulație).

c. Aur monetar

Aurul în Bancă se păstrează în lingouri bancare care corespund cerințelor de certificare internațională și de tranzacționare pe piața monetară. Fiind activ component al activelor oficiale de rezervă aurul este considerat a fi un activ monetar.

Reieșind din caracteristicile expuse mai sus, Conducerea Băncii conștientizează că SIRF nu acoperă aspectele aferente tratamentului contabil al aurului monetar. Respectiv, considerând prevederile p.10-12 din Standardul Internațional de Contabilitate 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori”, Banca a determinat ca fiind relevantă aplicarea unei politici contabile specifice aferente aurului monetar, similară celei stabilite pentru contabilizarea instrumentelor financiare și prezentarea dezvăluirilor aferente aurului, în calitatea sa de activ monetar, în componența instrumentelor financiare.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

c. Aur monetar (continuare)

Aurul monetar se recunoaște inițial la valoarea justă plus costul de tranzacționare. Reevaluarea valorii aurului se efectuează lunar conform prețului stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul $P_{Au\ USD}$ fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd. Reflectarea în evidența contabilă a aurului se efectuează conform *metodei costului mediu ponderat*.

Veniturile și pierderile nerealizate din reevaluarea aurului monetar sunt recunoscute în Situația rezultatului global și raportate în alte rezerve din capital. La derecunoaștere, acestea sunt recunoscute în venituri /pierderi realizate cu reflectarea acestora în contul de profit sau pierdere al perioadei.

d. Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale

Sumele înregistrate în Bilanțul contabil la poziția „Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale” includ, în principal, cota de participare a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (FMI). Această sumă este stabilită în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), dar evidența ei se ține în MDL.

e. Active financiare

Banca clasifică activele sale financiare în următoarele categorii: active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere, credite și creanțe, investiții păstrate până la scadență și active financiare disponibile pentru vânzare.

Costul amortizat al unui activ financiar sau al unei datorii financiare este valoarea la care activul financiar sau datoria financiară este evaluat(ă) la recunoașterea inițială minus rambursările de principal, plus sau minus amortizarea cumulată utilizând metoda dobânzii efective pentru fiecare diferență dintre valoarea inițială și valoarea la scadență, și minus orice reducere pentru depreciere.

Rata dobânzii efective reprezintă rata care actualizează exact plățile și încasările viitoare în numerar estimate pe durata de viață preconizată a instrumentului financiar sau, acolo unde este cazul, pe o durată mai scurtă, la valoarea contabilă netă a activului financiar sau a datoriei financiare.

Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere

Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere sunt valori mobiliare care au fost achiziționate fie cu scopul generării unui profit din fluctuațiile pe termen scurt ale prețului, fie sunt valori mobiliare incluse în portofoliu cu o tendință de generare a profiturilor pe termen scurt. Inițial, acestea sunt recunoscute în Bilanțul contabil la data decontării la valoarea justă cu reflectarea separată în conturile bilanțiere a valorii nominale, scontului sau primei neamortizate, dobânzii cumpărate și dobânzii calculate. După recunoașterea inițială, aceste valori mobiliare sunt reevaluate la valoarea justă, în baza prețului cotate pe piața principală (prețul BID furnizat de Sistemul Informațional Bloomberg), rezultatul reevaluării fiind reflectat separat în bilanțul contabil. Dobânda de la valorile mobiliare este recunoscută în venituri din dobânzi.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

e. Active financiare (continuare)

Această categorie de active financiare cuprinde valorile mobiliare emise de nerezidenți cu cupon sau scont și achiziționate pe piețele străine, care sunt prezentate în Bilanțul contabil la articolul „Valori mobiliare investiționale”.

Credite și creanțe ale Băncii

Creditele și creanțele Băncii reprezintă instrumente financiare, prin care mijloacele bănești sunt acordate direct împrumutatului și sunt recunoscute în Bilanțul contabil când mijloacele sunt înaintate beneficiarului. Acestea sunt instrumente nederivate, cu plăți determinate, pe care Banca nu intenționează să le comercializeze și sunt inițial înregistrate la valoarea justă a mijloacelor alocate și, ulterior, sunt evaluate la costul amortizat.

Creditele acordate băncilor și altor persoane sunt evaluate ulterior la costul amortizat, și se determină ca rambursările de principal minus amortizarea acumulată, utilizând metoda dobânzii efective și minus reducerile pentru pierdere din deprecierea acestora.

Investiții păstrate până la scadență

Investițiile păstrate până la scadență sunt active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și scadențe fixe, pe care Banca are intenția și abilitatea de a le deține până la scadență. Inițial, acestea sunt recunoscute în Bilanțul contabil la data decontării la valoarea justă cu reflectarea separată în conturile bilanțiere a valorii nominale, dobânzii cumpărate, dobânzii calculate și primei /scontului neamortizate. După recunoașterea inițială, activele financiare păstrate până la scadență sunt evaluate ulterior la costul amortizat utilizând metoda dobânzii efective și diminuat cu valoarea provizionului pentru deprecierea valorii. Pierderea din depreciere este recunoscută în Situația rezultatului global, iar dobânda de la valorile mobiliare este recunoscută în venituri din dobânzi.

Reclasificarea sau vânzarea unei valori mai mult decât ne semnificative din investițiile păstrate până la scadență va conduce la reclasificarea tuturor investițiilor păstrate până la scadență în active financiare disponibile pentru vânzare și se va interzice clasificarea valorilor mobiliare în categoria investiții deținute până la scadență în anul de gestiune și în următorii doi ani financiari.

Totuși, vânzări și reclasificări pot fi efectuate în următoarele circumstanțe, fără a determina reclasificări ulterioare:

- vânzări sau reclasificări care sunt atât de aproape de scadență încât modificările ratei de pe piață a dobânzii nu au un efect semnificativ asupra valorii juste a activului financiar;
- vânzări sau reclasificări care au loc după ce entitatea a colectat cea mai mare parte din valoarea inițială a activului financiar; și
- vânzări sau reclasificări ce se pot atribui unui eveniment izolat care iese din sfera de control a entității și nu ar fi putut fi anticipat în mod rezonabil de către entitate.

Această categorie de active financiare cuprinde valorile mobiliare păstrate până la scadență, emise de nerezidenți cu cupon sau scont și achiziționate pe piețele străine, care sunt prezentate în Bilanțul contabil la articolul „Valori mobiliare investiționale”.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

e. Active financiare (continuare)

Active financiare disponibile pentru vânzare

Toate activele financiare care nu sunt clasificate la valoarea justă prin profit sau pierdere, credite și creanțe sau păstrate până la scadență sunt incluse în categoria valorilor mobiliare disponibile pentru vânzare.

Inițial, activele disponibile pentru vânzare sunt recunoscute la valoarea justă (inclusiv costurile de tranzacționare). Ulterior recunoașterii inițiale, ele sunt reevaluate la valoarea justă, determinată în conformitate cu tehnicile de evaluare proprii ale Băncii, după cum este expus în Nota 3 lit. f.

Veniturile și pierderile nerealizate aferente acestei categorii de active financiare sunt recunoscute în Situația rezultatului global și raportate în alte rezerve din capital. Când activele financiare disponibile pentru vânzare sunt scoase din evidență, pierderea sau venitul cumulativ, inițial recunoscut în capital, este recunoscut în venituri sau pierderi din Situația rezultatului global.

Dobânda calculată utilizând metoda dobânzii efective este recunoscută în Situația rezultatului global.

În această categorie banca include valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, care sunt prezentate în Bilanțul contabil la articolul „Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova”.

Recunoașterea activelor și datoriilor financiare

Banca recunoaște activele și datoriile financiare nederivate în Bilanțul contabil utilizând contabilitatea la data decontării, atunci când acestea devin parte din prevederile contractuale aferente activului sau datoriei financiare (achiziționări standard), adică atunci când există posibilitatea intrării sau ieșirii în /din Bancă a unui beneficiu economic viitor asociat acestor active și datorii financiare și costul sau valoarea acestora pot fi determinate în mod cert.

Derecunoașterea activelor și datoriilor financiare

Banca derecunoaște un activ financiar atunci când expiră drepturile contractuale asupra fluxurilor de mijloace bănești care decurg din activul financiar, sau când transferă drepturile contractuale de a primi fluxurile de mijloace bănești din activul financiar într-o tranzacție în care toate riscurile și beneficiile aferente deținerii activului financiar sunt transferate.

Banca derecunoaște o datorie financiară atunci când obligațiunile contractuale aferente datoriei financiare au fost stinse sau anulate, sau au expirat.

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Valoarea justă reprezintă prețul care ar fi încasat pentru vânzarea unui activ sau plătit pentru transferul unei datorii într-o tranzacție reglementată între participanții de pe piață, la data evaluării.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

O evaluare la valoarea justă presupune că tranzacția de vânzare a activului sau transferul datoriei are loc pe piața principală pentru activ sau datorie, în absența unei piețe principale, pe cea mai avantajoasă piață pentru activ sau datorie.

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă sunt clasificate ca active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere, pierderile sau veniturile din reevaluarea lor la valoarea de piață fiind trecute în Situația rezultatului global.

Valorile mobiliare de stat sunt clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare și sunt raportate la valoarea justă.

Valoarea justă a instrumentelor financiare disponibile pentru vânzare este stabilită de Bancă utilizând informațiile disponibile pe piață și metodologiile corespunzătoare de evaluare, cum ar fi tehnicile fluxurilor bănești decontate. La aplicarea tehnicilor fluxurilor bănești decontate, fluxurile bănești estimate pentru viitor sunt bazate pe cele mai bune decizii ale conducerii și rata scontului este o rată de piață la data Bilanțului contabil cu condiții și termeni similari. Totodată, este necesar ca raționamentele profesionale să fie aplicate la interpretarea datelor de piață pentru obținerea valorii juste estimate.

Valoarea justă a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliu (pentru scadențele care nu au fost tranzacționate recent pe piața secundară) se estimează prin obținerea la data de raportare a ratelor noi de dobândă (curente pe piață) pentru fiecare scadență a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii din curba ratelor curente ale dobânzilor. Această curbă este construită pentru ziua respectivă în baza rezultatelor licitațiilor recente de vânzare a valorilor mobiliare de stat pe piața primară, precum și a tranzacțiilor efectuate pe piața secundară pentru ultimele 5 zile lucrătoare.

La clasificarea valorii juste a instrumentelor financiare se utilizează ierarhia valorii juste care reflectă semnificația intrărilor de date utilizate pentru efectuarea evaluărilor respective.

Ierarhia valorii juste cuprinde următoarele trei niveluri:

- Nivelul 1: prețurile cotate (neajustate) de pe piețele active pentru activele sau obligațiunile identice.

La această categorie Banca atribuie aurul monetar și valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

- Nivelul 2: intrările, altele decât prețurile cotate, incluse în nivelul 1 care sunt observabile pentru active sau obligațiuni, fie direct (adică drept prețuri), fie indirect (adică derivate din prețuri).

La această categorie Banca atribuie valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova disponibile pentru vânzare.

- Nivelul 3: intrările pentru active sau obligațiuni care nu se bazează pe datele observabile pe piață (intrări neobservabile).

În perioadele de raportare Banca nu are articole atribuite la această categorie.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

Banca are instituite controale asupra verificării valorii juste a activelor financiare și anume verifică datele observabile, efectuează diferite modele de evaluare în baza cotațiilor observabile și analizează schimbările majore apărute între perioade.

Clasificarea valorii juste a activelor financiare ale Băncii în cele trei niveluri este expusă în Nota 11.

g. Reduceri pentru pierderi din deprecierea activelor financiare, altor active și provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale

Reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale sunt constituite dacă există dovezi obiective (ce țin de starea financiară a băncii licențiate, asigurarea rambursării creditelor, efectuarea plăților curente, renegocierea sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor și /sau dobânzilor aferente) conform cărora Banca nu va fi în măsură să recupereze toate sumele datorate (suma inițială a creditului și dobânzile aferente).

Suma reducerii pentru pierderi din deprecierea creditelor reprezintă diferența dintre valoarea contabilă și valoarea recuperabilă estimată, calculată ca valoarea actualizată a fluxurilor de mijloace bănești estimate a fi recuperate, inclusiv sumele recuperabile din gaj, actualizate la rata inițială a dobânzii instrumentului. Diminuarea sau majorarea reducerii pentru pierderi din deprecierea creditelor și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale se efectuează în cazul în care suma reducerii /provizionului calculat la data curentă este respectiv mai mică sau mai mare decât suma reducerii /provizionului format anterior.

Reducerea pentru pierderi din deprecierea creditului se utilizează pentru acoperirea creditelor clasificate ca neperformante în cazul falimentării băncii licențiate și /sau insuficienței mijloacelor proprii ale acesteia pentru achitarea datoriei către Bancă. Un activ financiar poate fi derecunoscut în cazul în care Banca estimează în mod credibil și realist că nu va mai obține fluxuri pozitive de numerar generate de activul analizat și, respectiv, încetează orice măsuri luate pentru colectarea sau recuperarea activului.

Recuperările de credit, casate în perioadele anterioare, sunt incluse în venituri.

Valorile mobiliare păstrate până la scadență și valorile mobiliare disponibile pentru vânzare pe parcursul anului financiar pot fi depreciate din următoarele dovezi obiective: dificultatea financiară semnificativă sau probabilitatea ridicată de faliment a emitentului, încălcarea dispozițiilor contractului de către contraparte, condiții economice naționale sau locale legate de pierdere de valoare ale activelor financiare din această categorie.

Testarea la depreciere se efectuează prin aplicarea analizei individuale anual, sau la necesitate, mai frecvent, în cazul în care devin cunoscute careva dovezi obiective ce ar putea conduce la deprecierea activelor financiare. Constituirea sau majorarea reducerilor pentru pierderi din deprecierea activelor financiare /provizioanelor pentru pierderi la angajamentele condiționale cu caracter creditar se reflectă la cheltuieli, diminuarea lor la venituri.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

g. Reduceri pentru pierderi din deprecierea activelor financiare, altor active și provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale (continuare)

Reducerile pentru pierderi din deprecierea activelor financiare se utilizează numai pentru acoperirea pierderilor ca rezultat al trecerii la scăderi a activelor financiare pentru care acestea au fost formate.

h. Acorduri Repo

Acordurile Repo reprezintă tranzacții de vânzare /cumpărare a valorilor mobiliare cu angajamentul răscumpărării /vânzării lor ulterioare la o dată prestabilită și la un preț anterior convenit. Banca utilizează aceste acorduri în scopul absorbției de lichiditate (Repo de vânzare) sau în scopul injectării de lichiditate pe piață (Repo de cumpărare).

Valorile mobiliare vândute /cumpărate cu un angajament simultan de răscumpărare (vânzare) la o dată anumită sunt recunoscute în Bilanțul contabil ca operațiuni Repo de cumpărare /vânzare la data decontării la valoarea justă. Diferența dintre prețul de vânzare și prețul de răscumpărare reprezintă cheltuieli cu dobânzi, iar diferența dintre prețul de cumpărare și prețul de revânzare reprezintă venituri din dobânzi calculate utilizând metoda ratei dobânzii efective. Dobânda se calculează lunar în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare și la scadența tranzacțiilor Repo.

i. Operațiuni forward

Tranzacțiile valutare Forward și etapele Forward ale swap-urilor, ce implică un schimb de valută străină la o dată ulterioară, contra monedă națională sau contra altă valută străină se reflectă în conturile extrabilanțiere, utilizând contabilitatea la data tranzacționării la cursul spot al tranzacției.

Operațiunile valutare la termen (Forward și etapele Forward ale swap-urilor), înregistrate în conturile extrabilanțiere se reevaluează începând cu data încheierii tranzacției sau plus maximum două zile lucrătoare conform condițiilor de decontare a operațiunilor de bază la cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele străine. Veniturile și /sau pierderile nerealizate obținute din reevaluarea operațiunilor valutare la termen sunt recunoscute în Situația rezultatului global. Diferența dintre ratele spot și Forward la tranzacțiile valutare la termen urmează a fi reflectate în conturile bilanțiere și se consideră ca dobânda de plătit sau de primit în bază cumulativă atât pentru cumpărările cât și pentru vânzările la termen.

j. Active materiale pe termen lung

Activele materiale pe termen lung sunt înregistrate la cost minus amortizarea acumulată și pierderile acumulate din depreciere.

Cheltuielile privind reparațiile și întreținerea sunt înregistrate la cheltuieli operaționale în momentul realizării lor. Cheltuielile aferente activelor materiale, efectuate după darea în exploatare a acestora sunt recunoscute ca active doar dacă aceste cheltuieli îmbunătățesc condiția activului peste limitele standardului de performanță evaluat inițial.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

j. Active materiale pe termen lung (continuare)

Amortizarea activelor materiale se calculează prin metoda liniară, folosindu-se următoarele rate de amortizare:

	<u>rata anuală</u>
Clădiri	5%
Camioane	12.5%
Autoturisme și autovehicule destinate transportului de persoane	20%
Echipament special	20%
Echipament de birou	20%
Construcții speciale	20%
Mașini și utilaje	30%

Un element al activelor materiale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

k. Active nemateriale

Activele nemateriale reprezintă costurile de achiziție ale programelor informatice. Acestea sunt amortizate folosind metoda liniară pe duratele estimate de viață. Rata anuală de amortizare se determină în dependență de durata de utilizare a activului care se stabilește la momentul dării în exploatare a acestuia, în funcție de perioada în care se preconizează să fie folosit activul sau pe perioada drepturilor contractuale.

La 31 decembrie 2013 durata de utilizare a activelor nemateriale aflate în exploatare varia între 1 an și 5 ani.

Costurile asociate menținerii elementelor de programe informatice sunt recunoscute în Situația rezultatului global în momentul în care sunt efectuate.

Un element al activelor nemateriale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

l. Monedă națională în circulație

Moneda națională în circulație este recunoscută la cost amortizat. În scop de prezentare, moneda națională în circulație se diminuează cu moneda națională în casa Băncii. Costurile producerii monedei naționale se reflectă în Situația rezultatului global la momentul suportării acestora.

Bancnotele comemorative și monedele comemorative și jubiliare sunt recunoscute la data punerii în circulație cu reflectarea în evidența contabilă la valoarea nominală. Bancnotele comemorative și monedele comemorative și jubiliare sunt comercializate la preț de vânzare, iar diferența dintre prețul de vânzare și valoarea nominală se reflectă la venituri.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

m. Disponibilități ale băncilor

Disponibilitățile băncilor includ mijloacele pe conturile „Loro” și cele curente ale băncilor rezidente și nerezidente, precum și depozitele acceptate de la bănci și dobânzile calculate aferente acestora.

Disponibilitățile băncilor includ *inter alia* și rezervele obligatorii, pe care băncile trebuie să le mențină în conturile deschise la Bancă în conformitate cu cerințele prudențiale.

În Bilanțul contabil disponibilitățile băncilor sunt prezentate la cost amortizat, inclusiv în cazul depozitelor acceptate. Datorită caracterului de scurtă durată a acestora, conducerea Băncii estimează că valoarea de bilanț aproximează valoarea lor justă.

n. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

Disponibilitățile Guvernului includ mijloacele bugetului de stat deținute în valută străină, depozitele la vedere și la termen ale Ministerului Finanțelor și mijloacele Directoratului Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor și se reflectă în Bilanțul contabil la cost amortizat.

o. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

Certificatele emise de Banca Națională a Moldovei reprezintă valori mobiliare cu scont și se reflectă în Bilanțul contabil la data decontării la prețul de vânzare. După recunoașterea inițială certificatele se evaluează la costul amortizat utilizând metoda ratei dobânzii efective cu calcularea și reflectarea amortizării scontului în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni, și la data scadenței certificatelor Băncii.

p. Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt recunoscute inițial la valoarea justă, egală cu valoarea încasărilor. Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt ulterior evaluate la costul amortizat. Orice diferență între încasările nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în Situația rezultatului global pe parcursul perioadei până la scadență.

q. Alte obligațiuni

Alte obligațiuni includ obligațiunile față de Bugetul de Stat, contul curent al Fondului de garantare a depozitelor, obligațiuni față de personal și se reflectă în Bilanțul contabil la cost amortizat.

r. Capital și rezerve

Banca tinde să mențină capitalul său la nivelul necesar pentru atingerea obiectivului stabilit în *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

r. Capital și rezerve (continuare)

Capitalul Băncii, include:

- Capitalul statutar:
  - Capitalul autorizat
  - Fondul general de rezervă
- Conturi de rezervă ale veniturilor nerealizate
- Alte conturi de rezervă, în conformitate cu cerințele Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

Conform prevederilor *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform articolului 64, aliniatul (3) al legii sus-menționate, și /sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii (care reprezintă totalitatea obligațiunilor reflectate în Bilanțul contabil al Băncii cu excepția obligațiunilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional).

Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini. Nici o reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atât pe parcursul, cât și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

Fondul general de rezervă se utilizează exclusiv pentru acoperirea pierderilor nete înregistrate de către Bancă la încheierea anului financiar. În cazul în care la finele anului financiar soldul fondului general de rezervă devine debitor, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra Situațiilor financiare ale Băncii, transferă Băncii o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru acoperirea soldului debitor.

Deoarece repartizarea veniturilor nerealizate poate afecta realizarea obiectivului Băncii, Banca acumulează veniturile nerealizate, provenite ca urmare a fluctuațiilor cursurilor valutare precum și cele provenite din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină la valoarea lor justă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, care se utilizează ulterior pentru acoperirea pierderilor nerealizate generate de sursele respective.

Profitul disponibil pentru distribuire reprezintă profitul net obținut după defalcarea tuturor veniturilor nerealizate în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero și după defalcarea în capitalul statutar a veniturilor obținute din suma totală a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație, dar nepreschimbate în perioada stabilită de Bancă, în conformitate cu articolul 64, aliniatul (3) al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*.

La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire se alocă în proporție de 50% pentru majorarea capitalului statutar, iar soldul profitului disponibil pentru distribuire se transferă la Bugetul de stat. În Bilanțul contabil atât capitalul statutar, cât și rezervele sunt prezentate la cost amortizat.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

s. Impozit pe venit

În conformitate cu art. 24 alin. (15) lit. f) al Legii nr.1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal, Banca este scutită de plata impozitului pe veniturile obținute aferente activității sale.

t. Venituri din dobânzi și cheltuieli cu dobânzile

Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în Situația rezultatului global pentru toate instrumentele evaluate la valoarea justă și la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective.

u. Reevaluarea activelor și obligațiunilor în valută străină

Veniturile și /sau pierderile valutare nerealizate se formează în rezultatul reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferența dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective și reevaluării conturilor Fondului Monetar Internațional pe parcursul anului financiar.

În calitate de bancă centrală și în scopul intervenirii pe piața valutară, Banca menține poziții valutare deschise la datele de raportare.

În conformitate cu art. 20 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* la finele anului financiar veniturile nete nerealizate aferente reevaluării stocurilor valutare și valorilor mobiliare în valută străină disponibile în portofoliul Băncii, se transferă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate.

Suma pierderilor nete nerealizate, după trecerea acestora prin Situația rezultatului global, se acoperă din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero.

v. Activități fiduciare

În conformitate cu prevederile *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca acționează ca agent fiscal al Statului. Activele și veniturile statului aferente acestor activități nu sunt incluse în aceste Situații financiare.

w. Datorii și active contingente

Datoriile contingente presupun obligații posibile apărute ca urmare a unor evenimente trecute și a căror existență vor fi confirmate numai de apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare incerte, care nu pot fi în totalitate sub controlul entității. Datoriile contingente reprezintă de asemenea și obligațiile curente apărute ca urmare a unor evenimente trecute, dar care nu sunt recunoscute deoarece nu este sigur că vor fi necesare resurse care să încorporeze beneficiile economice pentru stingerea acestei obligații, sau valoarea obligației nu poate fi evaluată suficient de credibil.

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în Situațiile financiare. Ele sunt prezentate în note la Situațiile financiare, cu excepția cazurilor în care posibilitatea ieșirilor de resurse cu beneficii economice este înlăturată.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

w. Datorii și active contingente (continuare)

Activele contingente sunt active posibile care apar urmare unor evenimente anterioare și a căror existență va fi confirmată numai prin apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare nesigure, care nu pot fi în totalitate sub controlul entității.

Activele contingente nu sunt recunoscute în Situațiile financiare, dar sunt prezentate când o intrare de beneficii economice este probabilă.

x. Provizioane

Banca recunoaște provizioane atunci când are obligația legală sau implicită de a transfera beneficii economice ca rezultat al unor evenimente trecute și atunci când o estimare rezonabilă a obligației poate fi efectuată.

y. Costurile aferente schemelor de pensionare și beneficiile angajaților

Pe parcursul derulării activității curente, Banca execută plăți către bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova, inclusiv cele efectuate în numele angajaților săi, conform legislației în vigoare. Contribuțiile de asigurare socială de stat, precum și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală suportate de Bancă pe cont propriu se reflectă la cheltuieli la momentul calculării salariului. Banca nu participă la nici o altă schemă de pensionare și nu are nici o obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați.

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare

Câteva standarde, amendamente la standardele existente și interpretări nu sunt încă în vigoare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013, și nu au fost aplicate în pregătirea acestor Situații financiare. Acestea nu vor avea un impact asupra Situațiilor financiare ale Băncii, cu excepția:

SIRF 9 – “Instrumente financiare”, publicat la 12 noiembrie 2009, ca parte din prima etapă a proiectului global al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Contabilitate de înlocuire a SIC 39 „Instrumente financiare: Recunoaștere și evaluare”, prezintă cerințe referitoare la clasificarea și evaluarea activelor financiare.

Cerințele acestui standard reprezintă o schimbare semnificativă față de cerințele existente în SIC 39 cu privire la activele financiare. Standardul conține două categorii principale de evaluare a activelor financiare: costul amortizat și valoarea justă. Un activ financiar va fi evaluat la costul amortizat dacă acesta este deținut conform unui model de afaceri, al cărui obiectiv este de a deține activul în scopul acumulării fluxurilor de mijloace bănești contractuale, și termenii contractuali ai activului prevăd, la anumite date, fluxuri de mijloace bănești doar sub forma plăților de principal și dobânzi la soldul scadent. Toate celelalte active financiare vor fi evaluate la valoarea justă. Standardul elimină următoarele categorii de evaluare prevăzute în SIC 39: active financiare păstrate până la scadență; active financiare disponibile pentru vânzare; și împrumuturi și creanțe.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

În octombrie 2010 a fost emisă o nouă versiune a SIRF 9 care încorporează cerințele existente în SIC 39 privind clasificarea și evaluarea obligațiunilor financiare, precum și cerințele existente cu privire la derecunoașterea instrumentelor financiare.

Conform prevederilor SIRF 9, pentru majoritatea obligațiunilor financiare se menține evaluarea la cost amortizat. În cazul în care o entitate decide să evalueze o obligațiune financiară la valoarea justă prin profit sau pierdere, modificările valorii juste vor fi prezentate în alte venituri globale.

În noiembrie 2013 a fost emisă o versiune revizuită a SIRF 9, care introduce un nou capitol referitor la contabilitatea de acoperire și pune în aplicare un nou model de contabilitate de acoperire care este proiectat pentru a fi mai strâns aliniat cu modul în care entitățile desfășoară activitățile de gestionare a riscurilor în cazul acoperirii riscurilor financiare și non-financiare.

Acest standard permite unei entități să aplice numai cerințele introduse în SIRF 9 (2010) pentru prezentarea veniturilor și pierderilor din datoriile financiare clasificate la valoarea justă prin profit sau pierdere, fără aplicarea celorlalte cerințe ale SIRF 9, adică porțiunea din modificarea valorii juste legate de modificările riscului de credit propriu al entității pot fi prezentate în alte elemente ale rezultatului global, mai degrabă decât în profit sau pierdere. Standardul elimină data obligatorie efectivă a SIRF 9 (2013), SIRF 9 (2010) și SIRF 9 (2009), lăsând data intrării în vigoare deschisă până la finalizarea cerințelor de depreciere, clasificare și măsurare. Prin derogare de la data intrării în vigoare, fiecare standard, rămâne disponibil pentru aplicare. Banca estimează că prevederile acestui standard nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor sale financiare considerând natura operațiunilor Băncii.

Amendamente la SIC 19 „Beneficiile angajaților” (în vigoare pe perioade de un an, cu începere de la sau după 1 iulie 2014). Amendamentele sunt relevante doar pentru planurile de beneficii definite care implică contribuții din partea angajaților sau terțelor părți care îndeplinesc anumite criterii, și anume: stabilesc termenii oficiali ai planului; presupun servicii, și nu depind de numărul de ani de muncă. Atunci când aceste criterii sunt îndeplinite, o companie are permisiunea (dar nu și obligația) să le recunoască ca o reducere a costului serviciului în perioada în care serviciul respectiv este prestat. Banca estimează că modificările nu vor avea nici un impact asupra Situațiilor sale financiare din moment ce nu are definit nici un plan de beneficii care implică contribuții din partea angajaților.

Amendamente la SIC 32 „Instrumente financiare: Prezentare” (în vigoare pe perioade de un an, cu începere de la sau după 1 ianuarie 2014). Amendamentele se referă la compensarea activelor și datoriilor financiare. Acestea nu introduc careva reguli noi pentru compensarea activelor și datoriilor financiare, dar clarifică unele aspecte cu privire la aplicarea criteriilor de compensare. Banca, în prezent, evaluează impactul posibil al acestor amendamente asupra dezvoltărilor din Situațiile financiare ale acesteia.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

Amendamente la SIC 36 „Deprecierea activelor” (în vigoare pe perioade de un an, cu începere de la sau după 1 ianuarie 2014). Amendamentele clarifică faptul că valoarea recuperabilă ar trebui să fie dezvăluită doar pentru active individuale (inclusiv fondul comercial) sau unități generatoare de numerar pentru care o pierdere din depreciere a fost recunoscută sau reluată pe parcursul perioadei. Modificările, de asemenea, impun dezvăluiri suplimentare de informații, când o depreciere pentru active individuale (inclusiv fondul comercial) sau unități generatoare de numerar a fost recunoscută sau reluată pe parcursul perioadei și valoarea recuperabilă este bazată pe valoarea justă minus costurile de cedare. Banca estimează că modificările nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor sale financiare.

Amendamente la SIC 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare” (în vigoare pe perioade de un an, cu începere de la sau după 1 ianuarie 2014). Amendamentele permit continuarea utilizării contabilității de acoperire într-o situație în care un derivativ, care a fost clasificat ca instrument de acoperire, este novat pentru a efectua decontările cu o contraparte centrală ca rezultat al legilor și reglementărilor, atunci când sunt îndeplinite următoarele criterii: novația este făcută ca urmare a legilor și reglementărilor; o contraparte de decontare devine o nouă contraparte pentru fiecare contraparte inițială a instrumentului derivat și modificarea condițiilor derivativului se limitează la cele necesare pentru a înlocui contrapartea. Banca estimează că prevederile acestui standard nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor sale financiare deoarece ea nu aplică contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor.

IFRIC 21 „Taxe” (în vigoare pe perioade de un an, cu începere de la sau după 1 ianuarie 2014). Interpretarea oferă indicații cu privire la identificarea evenimentului generator de datorie, și a momentului de recunoaștere a unei obligații de a plăti o taxă impusă de guvern. În conformitate cu interpretarea, evenimentul generator de obligație declanșează plata taxei, astfel cum sunt identificate în legislația relevantă și ca o consecință, obligația pentru plata taxei este recunoscută atunci când are loc acest eveniment. Obligația de a plăti o taxă este recunoscută progresiv dacă evenimentul obligator are loc într-o perioadă de timp. Dacă evenimentul obligator este atingerea unui prag minim de activitate, obligația corespunzătoare este recunoscută atunci când acest prag minim de activitate este atins. Interpretarea stabilește că o entitate nu poate avea o obligație implicită de a plăti o taxă care va fi declanșată de operări într-o perioadă viitoare, ca urmare a obligației economice a entității să continue să funcționeze în acea perioadă viitoare. Banca estimează că prevederile IFRIC 21 nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor sale financiare.

Amendamente emise în cadrul Îmbunătățirilor anuale pentru anii 2011-2013 (publicate de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate la 12 decembrie 2013, în vigoare pe perioade de un an, cu începere de la sau după 1 iulie 2014) reprezintă o colecție de modificări necesare a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, vizând următoarele aspecte:

SIRF 1 „Adoptarea pentru prima dată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară” - Amendamentele clarifică semnificația de „fiecare SIRF în vigoare la sfârșitul primei perioade de raportare conform SIRF a unei entități”, așa cum este folosit în paragraful 7 din SIRF 1 „Adoptarea pentru prima dată a SIRF”;

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

3. Politici contabile semnificative (continuare)

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

SIRF 13 „Evaluarea la valoarea justă” - Amendamentele elucidează modul de aplicare a excepției de portofoliu aplicată la evaluarea valorii juste a unui grup de active financiare și a datoriilor financiare pe o bază netă;

SIC 40 “Investiții imobiliare” - Amendamentele vin cu scopul de a clarifica relația dintre SIRF 3 „Combinări de întreprinderi” și SIC 40 „Investiții imobiliare” atunci când se decide asupra clasificării imobilului ca investiții imobiliare sau imobil utilizat de proprietar.

Banca, în prezent, evaluează efectul potențial al acestor amendamente asupra dezvoltărilor din Situațiile financiare ale acesteia.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

4. Managementul riscului

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor

Pe parcursul desfășurării activității sale, Banca este expusă la o serie de riscuri de natură operațională și financiară.

În această notă este prezentată informația despre expunerile Băncii la riscuri, obiectivele, politicile și procesele Băncii pentru evaluarea și monitorizarea riscurilor aferente instrumentelor financiare deținute de Bancă.

Consiliul de administrație își asumă responsabilitatea pentru stabilirea și supravegherea cadrului de gestionare al riscurilor, inclusiv prin instituirea Comitetului investițional și a Comitetului monetar care au drept atribuții elaborarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscurilor în ariile de responsabilitate specifice, raportând cu regularitate Consiliului de administrație rezultatele activității.

Consiliul de Administrație are drept atribuții: stabilirea orizontului investițional; a compoziției valutare normative a rezervelor internaționale; a rating-ului minim în care pot fi efectuate investițiile; aprobarea benchmark-urilor strategice, duratelor și devierilor admisibile ale acestora pentru fiecare valută; aprobarea limitelor maxime pe instrumente și contrapărți/emitenți; adoptarea deciziilor cu privire la transmiterea în gestionare externă a unei părți din rezervele internaționale ale statului.

Comitetul investițional are următoarele atribuții: analiza și monitorizarea riscurilor investiționale, inclusiv analiza evoluțiilor ratingurilor contrapărților autorizate pentru efectuarea operațiunilor, precum și ratingurilor emitenților valorilor mobiliare în valută străină; determinarea strategiei investiționale pe termen scurt și mediu; analiza evoluțiilor și prognozelor aferente pieței valutare interne și piețelor financiare internaționale, analiza performanței portofoliului de investiții, stabilirea structurii valutare a fiecărui sub-portofoliu și devierile admisibile, aprobarea și revizuirea la necesitate a listei contrapărților autorizate pentru efectuarea tranzacțiilor, stabilirea limitelor pe operațiuni efectuate de către dealerii Băncii etc.

Comitetul monetar are drept atribuții promovarea politicii monetare și valutare, având drept scop îndeplinirea obiectivului fundamental al Băncii care este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

Metodologia de elaborare, implementare și menținere a Sistemului de gestiune a riscurilor, inclusiv a Sistemului de control intern în cadrul Băncii, este aprobată de către Consiliul de administrație al Băncii. Politicile de gestionare a riscurilor conțin modul de identificare, evaluare, gestionare și monitorizare a riscurilor cu raportarea directă, periodică sau la necesitate, conducerii Băncii.

Activitatea de gestionare a riscului desfășurată în cadrul Băncii este reglementată prin instrucțiuni și proceduri interne și este monitorizată de managementul Băncii, care analizează problemele legate de politica monetară, investițională și cea valutară a Băncii.

În conformitate cu articolele 5, 16 și 53 ale *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, efectuează operațiuni valutare folosind activele rezervelor valutare și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare ale statului.

4. Managementul riscului

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

În procesul de gestionare a rezervelor valutare, Banca asigură un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Politica investițională a Băncii este prudentă, urmărind optimizarea profitabilității, punând accent pe lichiditate și siguranță.

În acest context, începând cu luna iulie 2013 în cadrul colaborării cu Banca Mondială se implementează Alocarea Strategică a Activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc. În contextul ASA, rezervele internaționale sunt divizate în trei tranșe în dependență de obiectivele și reglementările sale specifice, această abordare asigurând realizarea mai eficientă a obiectivului stabilit.

Tranșa curentă reprezintă o parte din rezervele internaționale care se utilizează pentru acoperirea necesităților de mijloace bănești pentru efectuarea intervențiilor de vânzare a valutei străine pe piața valutară internă, plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și altor plăți în valută străină pe parcursul unei luni.

Tranșa de lichiditate asigură acoperirea valorii medii a cel puțin 3 luni de import de mărfuri și servicii (calculată în baza datelor istorice pentru ultimii 4 ani și în baza prognozei importurilor pentru anul viitor) precum și plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an.

Tranșa de investiții reprezintă totalitatea rezervelor internaționale cu excepția activelor ce fac parte din tranșa curentă și tranșa de lichiditate. Tranșa de investiții permite investirea în instrumente cu termen mai lung și optimizarea profitului. Portofoliul valorilor mobiliare păstrate până la scadență și investițiile în aur fac parte din tranșa de investiții. Tranșele sunt compuse din portofolii în diferite valute, pentru fiecare portofoliu a fost selectat un benchmark - indice de piață, recunoscut și utilizat pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Alocarea strategică a activelor este un proces complex și durabil.

Un element esențial în procesul de gestionare a rezervelor valutare constituie managementul riscului investițional, ce se realizează prin impunerea unor constrângeri și limite aferente investițiilor. Procedurile de management al riscului aferent rezervelor valutare prevăd stabilirea și monitorizarea corespunderii limitelor pe instrumente investiționale, contrapărți /emitenți individuali, în dependență de rating, de deviere față de benchmark-urile stabilite, limitelor de durată, limite în dependență de termenul investiției, precum și de compoziție valutară.

În cadrul gestionării rezervelor valutare, Banca investește în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (de regulă la alte bănci centrale), plasamente la termen în valută străină și valori mobiliare, care se clasifică în valori mobiliare: supranaționale (emise de instituții supranaționale), guvernamentale (emise de guvernul SUA, guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene, alți emitenți guvernamentali cu rating înalt), non-guvernamentale (emise de agenții cu rating înalt).

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Actele normative aprobate de către Consiliul de administrație al Băncii, ce stau la baza guvernării corporative, promovează și dezvoltă mediul de control al Băncii, subliniind importanța pe care conducerea Băncii o atribuie controlului intern. Astfel este asigurată conștientizarea și respectarea de către angajați a atribuțiilor și obiectivelor de bază ale Băncii, precum și a funcțiilor și normelor de conduită individuale.

Cadrul normativ aferent gestionării riscurilor este în mod curent actualizat, în dependență de evoluțiile pieței, politicii sau structurii Băncii, etc.

Auditarea și evaluarea Sistemului de control intern în Bancă reprezintă un element al controlului managerial și ține de competența Departamentului Audit Intern. Rezultatele auditului intern și recomandările oferite sunt transmise subdiviziunilor auditate, cu raportarea trimestrială către Consiliul de administrație al Băncii, care are împuternicirea de a impune soluții în vederea diminuării riscurilor asociate și perfecționării activității.

Riscul operațional

Riscul operațional implică riscul pierderilor în termeni atât financiari, cât și non-financiari în rezultatul erorilor umane, cât și a funcționării neadecvate a sistemului de control intern. Managementul riscului operațional al Băncii este conceput ca parte integră a operațiunilor și managementului de fiecare zi. Managementul riscului operațional include politici care descriu standarde de conduită impuse persoanelor implicate și sisteme de control intern specifice fiecărei subdiviziuni, elaborate luând în considerație particularitățile activității lor de bază.

Conducătorii subdiviziunilor structurale ale Băncii sunt responsabili pentru elaborarea, implementarea și menținerea propriilor sisteme de control intern care să evalueze și să reducă riscurile aferente. Principalele responsabilități pot fi definite după cum urmează:

- Stabilirea obiectivelor pentru fiecare tip de activitate în scopul implementării strategiilor și politicilor aprobate de Consiliul de administrație al Băncii.
- Elaborarea, monitorizarea și menținerea continuă a sistemului de control intern conform, eficient și funcțional în cadrul subdiviziunilor relevante.
- Stabilirea procedurilor adecvate pentru identificarea, evaluarea, supravegherea și controlul riscurilor cu revizuirea periodică și verificarea eficienței acestor proceduri.
- Delegarea și separarea efectivă a funcțiilor în cadrul sarcinilor operaționale, administrative, contabile și de control.
- Elaborarea și menținerea sistemelor de informare a conducerii Băncii, care ar cuprinde tot spectrul de activități, unde este aplicabil.
- Determinarea mecanismelor administrative, operaționale și de control necesare pentru a asigura conformarea cu legislația, regulamentele, politicile, regulile și procedurile interne, precum și asigurarea aplicării acestor mecanisme în toate subdiviziunile și de către tot personalul Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul operațional (continuare)

Divizarea responsabilităților între diversele subdiviziuni ale Băncii („front-office”, „middle-office”, „back-office”) este considerată de asemenea un mecanism de control al riscului operațional.

Riscul financiar

Principalele categorii de riscuri financiare, la care Banca este expusă sunt: riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață care include riscul ratei dobânzii și riscul valutar. Structura activelor și obligațiunilor depinde în principal de natura funcțiilor legale ale Băncii Naționale a Moldovei și nu neapărat de aspectele comerciale. Banca nu utilizează instrumente financiare derivate pentru acoperirea riscului financiar. În același timp, Banca controlează permanent expunerea sa față de riscuri, prin diverse tehnici de gestionare a riscului.

4.2 Riscul de credit

Riscul de credit este riscul pierderilor generate ca rezultat al neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către contrapărți.

Expunerea maximă a Băncii la riscul de credit, fără a considera valoarea garanției, este reflectată în valoarea contabilă a activelor financiare.

Riscul de credit aferent operațiunilor de credit în monedă națională este monitorizat și controlat, după cum urmează.

Pentru a diminua expunerea la riscul de credit asociat creditelor acordate băncilor licențiate, Banca permanent monitorizează calitatea portofoliului de credite, evaluând periodic evenimentele ce pot provoca pierderi, inclusiv încălcarea condițiilor contractuale (neonorarea obligației de plată a principalului sau a dobânzii), înrăutățirea situației financiare a debitorului și probabilitatea falimentului acestuia, renegocierea condițiilor și /sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor și /sau a dobânzilor aferente în legătură cu dificultățile financiare ale debitorului cauzate de motive economice sau juridice, etc.

Suplimentar, expunerea la riscul de credit este diminuată prin gajul constituit de băncile licențiate, care trebuie să acopere suma totală a creditelor acordate de Bancă, dobânda și alte plăți aferente. La determinarea valorii activelor - garanție sunt aplicate măsuri de control al riscurilor în scopul protejării Băncii împotriva riscului pierderilor financiare din cauza nerambursării creditului de către o bancă. Banca evaluează calitatea și valoarea activelor oferite de bănci ca garanții la acordarea creditelor, lunar și la necesitate mai frecvent.

Evaluarea creditelor se efectuează individual, pentru fiecare contract de credit, analizând evenimentele ce pot provoca pierderi și influența capacitatea debitorului de a-și îndeplini obligațiile contractuale.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

În rezultatul evaluării Banca formează /ajustează reducerile pentru pierderi la credite și provizioanele pentru pierderi la angajamente condiționale, astfel încât să reflecte cea mai bună estimare curentă.

Riscul de credit asociat cu creditele „overnight” se gestionează zilnic prin utilizarea limitelor de politică monetară care conform actelor normative în vigoare, în caz de necesitate, permit reducerea până la zero a sumelor creditelor ce pot fi acordate de Bancă către băncile licențiate în cadrul facilităților permanente și prin asigurarea cu valori mobiliare de stat și certificate emise de Bancă, care au un grad înalt de lichiditate.

Pentru a reduce expunerea la riscul de credit aferent creditelor acordate personalului Băncii, Banca acceptă ca asigurare, în calitate de gaj, obiecte deținute cu titlu de proprietate și salarii.

Riscul de credit aferent efectuării tranzacțiilor în scopul gestionării rezervelor valutare este monitorizat prin selectarea instrumentelor investiționale cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc, precum și stabilirea limitelor pe investiții și a controlului zilnic al acestora.

Totodată, un element esențial al gestionării riscului de credit este efectuarea de către Bancă a investițiilor în scopul gestionării rezervelor valutare în contrapărți sigure cu calitate creditară înaltă pe termen lung (mediu A-^{*}), stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings) și autorizate de Bancă pentru tranzacțiile în valută străină.

Tabelul expus în continuare reprezintă activele financiare ale Băncii în baza rating-ului pe termen lung:

---

* Rating-urile sunt exprimate în formatul utilizat de agențiile Standard & Poor's și Fitch Ratings. Dat fiind faptul că agenția de rating Moody's utilizează un alt format de exprimare a ratingurilor, acestora li se atribuie echivalente Standard & Poor's sau Fitch Ratings, utilizând tabele de concordanță.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

31 decembrie 2013

Ratingul pe termen lung ¹	Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci		Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	Valori mobiliare emise de	Credite acordate băncilor și altor persoane	Valori mobiliare investiționale	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	Aur monetar MII LEI		Gvernul Republicii Moldova ²				
AAA	134,189	-	2,563,064	-	-	19,095,496	-	21,792,749
AA+	2,067,403	-	-	-	-	5,072,287	-	7,139,690
AA-	7,390,038	-	-	-	-	-	-	7,390,038
A+	2,965,820	-	-	-	-	-	-	2,965,820
A	74	-	-	-	-	-	-	74
A-	1,004	-	-	-	-	-	-	1,004
BBB	569	-	-	-	-	-	-	569
BBB-	8	-	-	-	-	-	-	8
Fără rating	-	37,392	-	2,079,360	281,423	-	909	2,399,084
Total	12,559,105	37,392	2,563,064	2,079,360	281,423	24,167,783	909	41,689,036

31 decembrie 2012

Ratingul pe termen lung	Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci		Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	Valori mobiliare emise de	Credite acordate băncilor și altor persoane	Valori mobiliare investiționale	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	Aur monetar MII LEI		Gvernul Republicii Moldova				
AAA	500,044	-	2,303,437	-	-	9,181,920	-	11,985,401
AA+	6,833,502	-	-	-	-	8,272,762	-	15,106,264
AA-	4,250,180	-	-	-	-	-	-	4,250,180
A+	1,229,213	-	-	-	-	-	-	1,229,213
A	83	-	-	-	-	-	-	83
A-	3,825	-	-	-	-	-	-	3,825
BBB	995	-	-	-	-	-	-	995
BB+	8	-	-	-	-	-	-	8
Fără rating	-	47,593	-	2,075,425	305,818	-	1,572	2,430,408
Total	12,817,850	47,593	2,303,437	2,075,425	305,818	17,454,682	1,572	35,006,377

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

² Considerând funcția de agent fiscal al statului, precum și statutul specific al relațiilor între Guvern și Bancă în calitate de bancă centrală a statului, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sunt incluse în categoria „Fără rating”. Totodată, la situația din 31 decembrie 2013, agenția internațională de rating Moody's menține pentru Republica Moldova nivelul de rating B3 (la 31 decembrie 2012: nivelul de rating B3).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Pentru cuantificarea riscului de credit la investițiile efectuate în valută străină se calculează valoarea riscului de credit aplicat portofoliului de investiții în baza coeficienților de default determinați de către agenția Standard & Poor's, pentru fiecare tip de rating, investițiile fiind divizate în zece categorii, conform coeficienților de default, pe scadențe anuale până la zece ani, inclusiv.

La situația din 31 decembrie 2013 expunerea la riscul de credit al portofoliului de valori mobiliare investiționale cuantificat în baza coeficienților de default determinat de agenția Standard & Poor's este prezentată după cum urmează:

	Păstrate până la scadență		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
31 decembrie 2013	33,259	2,547	18,980	1,454	52,239	4,001	0.14
31 decembrie 2012	23,332	1,934	14,628	1,213	37,960	3,147	0.13

Pentru a evalua diversificarea portofoliului activelor și a estima corect riscul de credit în funcție de aria geografică se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependență de țara de investiție, cu excepția numerarului, care se clasifică în funcție de țara de origine:

Țara	31 decembrie 2013	Ponderea	31 decembrie 2012	Ponderea
	MII LEI	%	MII LEI	%
Organizații Financiare Internaționale	7,770,288	18.64	7,618,528	21.76
SUA	7,070,602	16.96	6,095,181	17.41
Olanda	6,201,165	14.88	4,453,105	12.72
Germania	5,478,503	13.14	2,910,497	8.32
Franța	3,881,701	9.31	1,564,631	4.47
Suedia	3,769,953	9.04	421,756	1.21
Luxemburg	2,064,589	4.95	5,370,711	15.34
Norvegia	1,624,974	3.90	336,492	0.96
Japonia	622,835	1.49	12	-
Finlanda	404,330	0.97	192,682	0.55
Austria	283,402	0.68	237,542	0.68
Marea Britanie	75,116	0.18	3,349,407	9.57
Danemarca	26,232	0.06	24,272	0.07
Canada	15,587	0.04	-	-
Alte țări	675	-	1,153	-
Moldova	2,399,084	5.76	2,430,408	6.94
Total active financiare	41,689,036	100.00	35,006,377	100.00

La articolul „Organizații Financiare Internaționale”, ponderea esențială o deține cota Republicii Moldova la FMI. Diminuarea investițiilor în Marea Britanie, și creșterea concomitentă a investițiilor în Suedia, se datorează în special reinvestirii plasamentelor la termen scadente, în lire sterline, cu contrapărți suedeze.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

La situația din 31 decembrie 2013, Banca nu a înregistrat restanțe la activele financiare pe care le deține. Pe parcursul anilor 2012-2013 nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea activelor financiare ale Băncii.

Pentru evaluarea diversificării portofoliului activelor și estimarea riscului de credit în funcție de sectorul investițional se prezintă clasificarea activelor financiare ale Băncii în dependență de sectorul investițional, cu excepția numerarului:

Sector investițional	31 decembrie	Pondere	31 decembrie	Pondere
	2013		2012	
	MII LEI	%	MII LEI	%
Bănci centrale din străinătate	759,867	1.82	1,962,871	5.61
Bănci comerciale din străinătate	11,799,238	28.30	10,854,978	31.01
Bănci din Republica Moldova	281,423	0.68	305,818	0.87
Guverne din străinătate	12,979,361	31.13	6,940,773	19.83
Guvernul Republicii Moldova	2,079,360	4.99	2,075,425	5.93
Organizații Financiare Internaționale	7,770,288	18.64	7,618,528	21.76
Agenții Guvernamentale străine	5,981,198	14.35	5,198,819	14.85
Alte active financiare	38,301	0.09	49,165	0.14
Total active financiare	41,689,036	100.00	35,006,377	100.00

În cursul anului 2013 s-au menținut îngrijorările privind riscul de credit aferent anumitor țări din zona euro, determinând speculații privind sustenabilitatea pe termen lung a zonei euro. Pe parcursul anului 2013, Banca Națională a Moldovei a promovat o politică investițională prudentă cu privire la expunerea față de țările și contrapărțile din zona euro. Rating-ul mediu al emitenților de obligațiuni guvernamentale și al agențiilor guvernamentale din zona euro în care a investit Banca a fost „AA+”. Expunerea BNM față de alte contrapărți a fost limitată în dependență de rating, acceptându-se un calificativ mediu atribuit de agențiile de rating al acestor investiții de „A-”.

4.3 Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate reprezintă riscul că Banca nu-și va putea onora obligațiile de plată devenite scadente.

Scadențele activelor și obligațiilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Riscul de lichiditate se gestionează zilnic și în dinamică prin monitorizarea limitelor investiționale stabilite prin regulamentele interne, hotărârile Consiliului de administrație și deciziile Comitetului Monetar. Totodată, monitorizarea riscului de lichiditate se efectuează prin formarea tranșelor investiționale și prin utilizarea unor benchmark-uri de piață stabilite pentru sub-portofoliile de investiții indexate în dependență de tipul instrumentelor și de valuta de investiții. Benchmark-urile folosite sunt indici de piață, recunoscuți și utilizați pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții. Indicii utilizați sunt furnizați de Bank of America Merrill Lynch, instituție ce calculează și oferă o gamă largă de benchmark-uri recunoscute și utilizate în întreaga comunitate investițională.

Riscul de lichiditate, în cazul portofoliului gestionat intern, cu excluderea portofoliului valorilor mobiliare păstrate până la scadență, este monitorizat permanent de către Bancă prin menținerea unui nivel adecvat al tranșelor în limitele de devieri admisibile și prin limitarea duratei maxime admisibile a scadenței portofoliului de investiții, ceea ce nu permite efectuarea investițiilor în instrumente cu scadențe mari.

În cazul portofoliului gestionat extern, limitarea riscului de lichiditate se realizează prin prevederile Acordului de consultanță și management investițional, încheiat la 8 decembrie 2010 între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (IRD) și Banca Națională a Moldovei, care stipulează că investițiile sunt gestionate în concordanță cu un benchmark (indicele Bank of America Merrill Lynch U.S. Treasuries, 1-3 ani), astfel încât durata portofoliului este corelată cu durata benchmark-ului. Se permit devieri ale duratei portofoliului de +/- 3 luni față de durata benchmark-ului.

Riscul de lichiditate pentru portofoliul valorilor mobiliare păstrate până la scadență este diminuat prin diversificarea scadenței investițiilor, fiind distribuite în intervalul de la 1 la 10 ani și prin limitarea ponderii acestui portofoliu în portofoliul total al valorilor mobiliare.

Lichiditatea este unul dintre criteriile de bază în determinarea componenței activelor valutare. Acest fapt reflectă necesitatea potențială de a transforma rezervele valutare în lichidități în scopuri de intervenție, în cazul în care apar așa necesități.

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă deținute de Bancă sunt instrumente cu un grad înalt de lichiditate, ceea ce ar însemna că, ele ar putea fi vândute, în caz de necesitate, înainte de scadență.

Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și deținute de Bancă pe parcursul anului 2013 au avut scadența contractuală maximă de 91 zile. La scadență aceste valori mobiliare au fost răscumpărate de Guvern și au fost emise în același volum noi valori mobiliare care au fost achiziționate de Bancă.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Analiza activelor și obligațiunilor financiare în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2013 este prezentată după cum urmează:

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2013								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	10,890,910	1,668,195	-	-	-	-	-	12,559,105
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	37,392	37,392
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	83,717	-	-	-	-	-	2,479,347	2,563,064
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,079,360	-	-	-	-	-	-	2,079,360
Credite acordate băncilor și altor persoane	91,903	24,051	48,433	97,786	9,328	9,922	-	281,423
Valori mobiliare investiționale	1,260,667	799,907	1,805,093	6,877,513	8,597,839	4,826,764	-	24,167,783
Alte active	909	-	-	-	-	-	-	909
Total active financiare	14,407,466	2,492,153	1,853,526	6,975,299	8,607,167	4,836,686	2,516,739	41,689,036
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	19,040,704	19,040,704
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,641,481	-	-	-	-	-	-	1,641,481
Disponibilități ale băncilor	7,029,497	-	-	-	-	-	-	7,029,497
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	2,602,671	-	-	-	-	-	-	2,602,671
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	95,206	87,288	210,490	504,831	2,473,786	2,447,720	2,479,715	8,299,036
Alte obligațiuni	312,878	-	-	-	-	-	-	312,878
Total obligațiuni financiare	11,681,733	87,288	210,490	504,831	2,473,786	2,447,720	21,520,419	38,926,267
Decalaj	2,725,733	2,404,865	1,643,036	6,470,468	6,133,381	2,388,966	(19,003,680)	2,762,769

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2012								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	12,817,850	-	-	-	-	-	-	12,817,850
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	47,593	47,593
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	19,249	-	-	-	-	-	2,284,188	2,303,437
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,075,425	-	-	-	-	-	-	2,075,425
Credite acordate băncilor și altor persoane	23,842	23,888	48,024	96,781	105,000	8,283	-	305,818
Valori mobiliare investiționale	411,548	440,704	1,525,998	3,740,061	7,552,779	3,783,592	-	17,454,682
Alte active	1,572	-	-	-	-	-	-	1,572
Total active financiare	15,349,486	464,592	1,574,022	3,836,842	7,657,779	3,791,875	2,331,781	35,006,377
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	14,554,214	14,554,214
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,895,034	-	-	-	-	-	-	1,895,034
Disponibilități ale băncilor	5,976,044	-	-	-	-	-	-	5,976,044
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	3,741,385	-	-	-	-	-	-	3,741,385
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	45,322	80,723	142,367	358,182	1,942,610	3,065,217	2,287,589	7,922,010
Alte obligațiuni	175,803	-	-	-	-	-	-	175,803
Total obligațiuni financiare	11,833,588	80,723	142,367	358,182	1,942,610	3,065,217	16,841,803	34,264,490
Decalaj	3,515,898	383,869	1,431,655	3,478,660	5,715,169	726,658	(14,510,022)	741,887

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată analiza obligațiunilor financiare totale, inclusiv sumele dobânzilor viitoare în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2013.

Sumele aferente obligațiunilor viitoare au fost calculate utilizând datele disponibile la 31 decembrie 2013 (cursul oficial al leului moldovenesc, ratele dobânzilor la instrumentele monetar-creditare, etc.).

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MIJ LEI	MIJ LEI	MIJ LEI	MIJ LEI	MIJ LEI	MIJ LEI	MIJ LEI	MIJ LEI
31 decembrie 2013								
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	19,040,704	19,040,704
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,641,481	-	-	-	-	-	-	1,641,481
Disponibilități ale băncilor	7,030,050	-	-	-	-	-	-	7,030,050
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	2,604,667	-	-	-	-	-	-	2,604,667
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	103,635	95,810	227,563	543,276	2,558,871	2,477,006	2,479,715	8,485,876
Alte obligațiuni	312,878	-	-	-	-	-	-	312,878
Total obligațiuni financiare	11,692,711	95,810	227,563	543,276	2,558,871	2,477,006	21,520,419	39,115,656
31 decembrie 2012								
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	14,554,214	14,554,214
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,895,438	-	-	-	-	-	-	1,895,438
Disponibilități ale băncilor	5,976,886	-	-	-	-	-	-	5,976,886
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	3,744,023	-	-	-	-	-	-	3,744,023
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	52,433	87,913	156,905	393,002	2,029,509	3,108,927	2,287,589	8,116,278
Alte obligațiuni	175,803	-	-	-	-	-	-	175,803
Total obligațiuni financiare	11,844,583	87,913	156,905	393,002	2,029,509	3,108,927	16,841,803	34,462,642

* Pentru angajamentele Facilității de creditare extinsă (ECF) (anterior Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creștere Economică (PRGF)) primite de la FMI, incluse în obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale, în conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 - 31 decembrie 2014 dobânzile aferente nu se calculează.”

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze ca rezultat al schimbării prețurilor pieței, în rezultatul modificării ratelor dobânzii, ratelor de schimb valutar etc., chiar dacă aceste schimbări sânt cauzate de factori specifici titlurilor de valoare individuale sau emitentului acestora, sau factori care afectează toate titlurile de valoare tranzacționate pe piață.

Titlurile de stat sunt evaluate trimestrial la valoarea lor justă, determinată în baza ratelor dobânzilor la titlurile plasate prin licitațiile recente de pe piața primară și a celor tranzacționate recent pe piața secundară.

Riscul de piață aferent portofoliului de valori mobiliare investiționale este gestionat și monitorizat în baza metodologiei valorii expuse la Risc (VaR), care reprezintă interdependența între variabilele riscului. Banca aplică lunar metodologia VaR pentru a evalua expunerea la riscul de piață aferent pozițiilor pe care le deține și pentru a estima pierderile economice potențiale bazate pe un șir de parametri și asumări pentru diferite modificări ale condițiilor pieței.

Rezultatul evaluării riscului de piață prin metodologia VaR reprezintă pierderea potențială exprimată în unități monetare pentru portofoliul valorilor mobiliare în valută străină cu un grad de confidență de 95% și pentru o perioadă ulterioară de o lună. Acest calcul este furnizat de Sistemul Informațional Bloomberg.

Valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină este prezentată după cum urmează:

	Păstrate până la scadență		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 31 decembrie 2013	159,492	12,215	239,285	18,326	398,777	30,541	1.63
La 31 decembrie 2012	128,199	10,627	192,648	15,970	320,847	26,597	1.81

Cu toate că metodologia VAR este unul din instrumentele de bază pentru evaluarea riscului de piață, estimările pe care se bazează metodologia VAR conține anumite limitări, după cum este expus mai jos.

- Calculele se efectuează lunar, pentru luna viitoare, luând în considerație portofoliul de la finele lunii curente, asumând că nu vor fi efectuate tranzacții.
- Se asumă cu probabilitatea de 95% că pierderile nu vor depăși nivelul pierderilor calculate. Astfel, există o probabilitate nesemnificativă de 5% că pierderile efective vor depăși sumele estimate conform metodologiei VAR.
- Calculul se efectuează prin utilizarea datelor istorice astfel încât metodologia ar putea să nu identifice toate rezultatele posibile, în special rezultatele situațiilor excepționale.
- Rezultatul metodologiei VAR depinde de volatilitatea pieței.

Limitările metodologiei VAR se aplică pentru întreg portofoliul valorilor mobiliare în valută străină.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

Luând în considerație faptul că metoda VaR arată pierderea maximă cu o anumită probabilitate de realizare (95%), Banca utilizează și un alt indicator de estimare a riscului de piață și anume CVaR, care estimează media pierderilor mai mari decât cele acoperite de gradul de confidență al VaR.

Astfel, la 31 decembrie 2013, valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină, calculată prin utilizarea CVaR este prezentată după cum urmează:

	Păstrate până la scadență		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MIILEI	MI USD	MIILEI	MI USD	MIILEI	MI USD	
La 31 decembrie 2013	213,166	16,326	317,494	24,316	530,660	40,642	2.17

4.4.1 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită schimbărilor nivelului ratei dobânzii pe piață.

Modificarea ratelor dobânzilor pe piața internă afectează valoarea portofoliului de valori mobiliare de stat al Băncii: o fluctuație de majorare /diminuare cu 5 p.p. față de rata de intrare în portofoliu a ratei dobânzii la titlurile deținute în portofoliu implică un impact de diminuare /majorare de circa 9,500 mii lei asupra capitalului Băncii.

Modificarea ratelor dobânzii pe piața externă poate avea un impact asupra valorii portofoliului de investiții în valută străină, cât și asupra fluxului de mijloace bănești în viitor.

Cele mai sensibile instrumente la modificarea ratelor dobânzii pe piața externă sunt valorile mobiliare în valută străină, deoarece modificarea ratelor dobânzii afectează indirect prețul acestor active.

Totodată, în rezultatul fluctuațiilor ratelor dobânzii pe piața externă pot apărea divergențe negative dintre ratele dobânzii la portofoliul investițional în valută străină și ratele dobânzii la obligațiunile în valută ale Băncii.

La gestionarea riscului ratei dobânzii cauzat de evoluțiile pe piața externă, o atenție deosebită se acordă principiului diversificării portofoliului de investiții pe scadențe și pe valute.

Ratele medii aplicabile componentelor majore ale Bilanțului contabil au fost dezvăluite în notele la Situațiile financiare referitoare la aceste componente.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Analiza activelor și obligațiilor financiare la 31 decembrie 2013 în funcție de ratele contractuale și data actualizării ratelor dobânzii acestora este prezentată după cum urmează:

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2013								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	10,885,336	1,668,195	-	-	-	-	5,574	12,559,105
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	37,392	37,392
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	83,703	-	-	-	-	-	2,479,361	2,563,064
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,079,360	-	-	-	-	-	-	2,079,360
Credite acordate băncilor și altor persoane	97,336	23,883	47,759	95,307	7,204	9,922	12	281,423
Valori mobiliare investiționale	1,243,584	769,388	1,777,362	6,838,350	8,597,839	4,826,764	114,496	24,167,783
Alte active	-	-	-	-	-	-	909	909
Total active financiare	14,389,319	2,461,466	1,825,121	6,933,657	8,605,043	4,836,686	2,637,744	41,689,036
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	19,040,704	19,040,704
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,600,004	-	-	-	-	-	41,477	1,641,481
Disponibilități ale băncilor	4,207,340	-	-	-	-	-	2,822,157	7,029,497
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	2,602,671	-	-	-	-	-	-	2,602,671
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	3,090,637	87,288	176,949	353,897	1,149,724	955,281	2,485,260	8,299,036
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	312,878	312,878
Total obligațiuni financiare	11,500,652	87,288	176,949	353,897	1,149,724	955,281	24,702,476	38,926,267
Decalaj	2,888,667	2,374,178	1,648,172	6,579,760	7,455,319	3,881,405	(22,064,732)	2,762,769

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2012								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	12,812,702	-	-	-	-	-	5,148	12,817,850
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	47,593	47,593
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	19,240	-	-	-	-	-	2,284,197	2,303,437
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,075,425	-	-	-	-	-	-	2,075,425
Credite acordate băncilor și altor persoane	31,229	23,810	47,604	95,008	99,884	8,283	-	305,818
Valori mobiliare investiționale	426,058	416,093	1,502,832	3,673,672	7,552,779	3,783,592	99,656	17,454,682
Alte active	-	-	-	-	-	-	1,572	1,572
Total active financiare	15,364,654	439,903	1,550,436	3,768,680	7,652,663	3,791,875	2,438,166	35,006,377
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	14,554,214	14,554,214
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,798,158	-	-	-	-	-	96,876	1,895,034
Disponibilități ale băncilor	3,957,420	-	-	-	-	-	2,018,624	5,976,044
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	3,741,385	-	-	-	-	-	-	3,741,385
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2,805,129	80,723	142,367	327,281	1,044,509	1,229,460	2,292,541	7,922,010
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	175,803	175,803
Total obligațiuni financiare	12,302,092	80,723	142,367	327,281	1,044,509	1,229,460	19,138,058	34,264,490
Decalaj	3,062,562	359,180	1,408,069	3,441,399	6,608,154	2,562,415	(16,699,892)	741,887

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Activele și obligațiunile generatoare de dobânzi, în special cuprind numerar și echivalente de numerar în valută străină, valori mobiliare, depozite acceptate, certificate emise de bancă precum și împrumuturi acordate de către organizații financiare internaționale. Ele implică rate fixe ale dobânzilor, cu excepția conturilor curente cu solduri remunerabile care sunt legate de ratele REPO, EONIA, EURIBOR, contului curent la FMI și angajamentele Facilității de Finanțare Extinsă (EFF), la care se aplică rate variabile stabilite săptămânal de FMI, precum și pentru unele credite acordate băncilor pe termen scurt și mediu și pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor (CCL), la care sunt stabilite rate flotante (în dependență de modificarea ratei de bază a Băncii și de modificarea ratei de bază la creditele acordate pe termen lung). Excepție face și o valoare mobilă din portofoliul gestionat extern cu dobândă flotantă, care se modifică trimestrial.

Pentru a determina riscul ratei dobânzii aferent plasamentelor la vedere și la termen în valută străină, Banca calculează veniturile /pierderile posibile asumând o majorare /diminuare cu 0.5 p.p. a ratei dobânzii la aceste instrumente.

Conform soldului mediu al depozitelor la vedere și la termen pentru anul 2013, valoarea veniturilor /pierderilor posibile de la majorarea /diminuarea ratei dobânzii cu 0.5 p.p. este după cum urmează:

	MI LEI	MI USD
Anul 2013	<u>+/-61,924</u>	<u>+/-4,743</u>
Anul 2012	<u>+/-50,817</u>	<u>+/-4,213</u>

Sensibilitatea prețului valorilor mobiliare evaluate la valoarea justă din portofoliul de investiții la modificarea ratelor dobânzii este evaluată aplicând PV01. PV01 este o metodă de cuantificare a riscului ratei dobânzii care constă în determinarea diferenței dintre valoarea de piață a portofoliului valorilor mobiliare la valoarea justă și valoarea acestuia calculată în cazul modificării ratelor profitabilității cu 0.01 p.p. O modificare a ratei profitabilității cu 0.01 p.p. duce la modificarea invers proporțională a valorii portofoliului calculată aplicând metoda PV01.

La situația din 31 decembrie 2013 majorarea /micșorarea ratei profitabilității cu 0.01 p.p., duce la micșorarea /majorarea valorii prezente a portofoliului de investiții în valori mobiliare evaluate la valoarea justă cu 7,383 mii lei sau cu 565 mii USD, ceea ce reprezintă 0.03% din portofoliul valorilor mobiliare evaluate la valoarea justă (la 31 decembrie 2012: 6,014 mii lei sau cu 499 mii USD, ceea ce reprezintă 0.03% din portofoliul valorilor mobiliare evaluate la valoarea justă).

4.4.2 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul ca valoarea instrumentelor financiare să varieze ca urmare a modificării cursului oficial al leului moldovenesc.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare Banca deține o poziție valutară lungă. Diminuarea riscului valutar se realizează prin aplicarea politicii de diversificare a portofoliului de investiții.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

Structura valutară normativă a portofoliului de investiții este stabilită de către Consiliul de administrație al Băncii și are drept scop acoperirea riscului valutar printr-o corespondență adecvată a compoziției valutare a activelor și pasivelor, și printr-un orizont investițional acceptabil pentru deservirea obligațiunilor externe curente și implementării politicii valutare a statului. La data de 31 decembrie 2013 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 50%, euro – 35%, lira sterlină – 10%, alte valute – 5% (la 31 decembrie 2012 – ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 45%, euro – 35%, lira sterlină – 15%, francul elvețian – 3% și yenul japonez – 2%). Ponderea fiecărei valute în portofoliul de investiții al Băncii poate devia în limita de +/- 10% de la structura valutară normativă.

La 31 decembrie 2013, Banca avea următoarea poziție valutară:

	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	JPY MII LEI	XDR MII LEI	Alte valute MII LEI	Total MII LEI
31 decembrie 2013								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	8,729,537	1,713,583	1,492,481	622,835	-	669	12,559,105
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	37,392	37,392
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	-	-	-	2,563,064	-	2,563,064
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,079,360	-	-	-	-	-	-	2,079,360
Credite acordate băncilor și altor persoane	281,423	-	-	-	-	-	-	281,423
Valori mobiliare investiționale	-	12,714,170	9,940,634	1,512,979	-	-	-	24,167,783
Alte active	709	199	1	-	-	-	-	909
Total active financiare	2,361,492	21,443,906	11,654,218	3,005,460	622,835	2,563,064	38,061	41,689,036
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	19,040,704	-	-	-	-	-	-	19,040,704
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,634,258	5,191	2,032	-	-	-	-	1,641,481
Disponibilități ale băncilor	4,333,970	932,074	1,763,453	-	-	-	-	7,029,497
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	2,602,671	-	-	-	-	-	-	2,602,671
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2,868	-	-	-	-	8,296,168	-	8,299,036
Alte obligațiuni	291,057	20,446	1,369	6	-	-	-	312,878
Total obligațiuni financiare	27,905,528	957,711	1,766,854	6	-	8,296,168	-	38,926,267
Decalaj	(25,544,036)	20,486,195	9,887,364	3,005,454	622,835	(5,733,104)	38,061	2,762,769

La situația din 31 decembrie 2013, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 37,392 mii lei, ruble rusești – 551 mii lei, franci elvețieni – 59 mii lei, lei românești – 34 mii lei, coroane norvegiene – 23 mii lei și coroane daneze – 2 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

	MDL	USD	EUR	GBP	JPY	XDR	Alte valute	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2012								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	6,954,258	3,688,475	2,173,958	12	-	1,147	12,817,850
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	47,593	47,593
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	-	-	-	2,303,437	-	2,303,437
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,075,425	-	-	-	-	-	-	2,075,425
Credite acordate băncilor și altor persoane	305,818	-	-	-	-	-	-	305,818
Valori mobiliare investiționale	-	9,114,407	6,687,831	1,652,444	-	-	-	17,454,682
Alte active	1,452	120	-	-	-	-	-	1,572
Total active financiare	2,382,695	16,068,785	10,376,306	3,826,402	12	2,303,437	48,740	35,006,377
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	14,554,214	-	-	-	-	-	-	14,554,214
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,807,886	3,169	83,979	-	-	-	-	1,895,034
Disponibilități ale băncilor	3,691,430	819,462	1,465,152	-	-	-	-	5,976,044
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	3,741,385	-	-	-	-	-	-	3,741,385
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	(4,803)	-	-	-	-	7,926,813	-	7,922,010
Alte obligațiuni	174,383	1,292	123	5	-	-	-	175,803
Total obligațiuni financiare	23,964,495	823,923	1,549,254	5	-	7,926,813	-	34,264,490
Decalaj	(21,581,800)	15,244,862	8,827,052	3,826,397	12	(5,623,376)	48,740	741,887

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

Pentru a estima riscul valutar aferent activelor și obligațiunilor în valută străină, sunt calculate veniturile /pierderile nerealizate posibile, asumând o deviere de +/-10% a cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele în care aceste active și obligațiuni sunt denominate. Conform situației la 31 decembrie 2013 și 31 decembrie 2012, respectiv, valoarea impactului posibil asupra profitului și capitalului Băncii este evaluată după cum urmează:

	31 decembrie 2013		31 decembrie 2012	
	MII LEI Profit	MII LEI Capital	MII LEI Profit	MII LEI Capital
MDL față de USD	+/- 2,048,620	+/- 2,048,620	+/- 1,524,486	+/- 1,524,486
MDL față de EUR	+/- 988,736	+/- 988,736	+/- 882,883	+/- 882,883
MDL față de GBP	+/- 300,545	+/- 300,545	+/- 382,640	+/- 382,640
MDL față de JPY	+/- 62,284	+/- 62,284	+/- 1	+/- 1
MDL față de XDR	+/- 573,310	+/- 573,310	+/- 562,338	+/- 562,338
MDL față de alte valute	+/-67	+/-67	+/-115	+/-115

Notă: În cazul aprecierii MDL față de valutele respective se generează pierderi nerealizate și viceversa, în cazul deprecierei se generează venituri nerealizate, excepție fiind XDR, pentru care aprecierea MDL față de XDR generează venituri nerealizate, iar deprecierea generează pierderi nerealizate.

5. Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci

	31 decembrie 2013 MII LEI	31 decembrie 2012 MII LEI
Numerar în valută străină	1,051	1,046
Conturi Nostro	640,347	1,620,394
Depozite la termen în valută străină	11,917,707	11,196,410
	12,559,105	12,817,850

Numerarul și plasamentele pe termen scurt în bănci nu include numerarul în monedă națională aflat în casa Băncii, fiind diminuată cu suma respectivă și poziția „Monedă națională în circulație” (Nota 14). Acest mod de prezentare a numerarului este considerat adecvat ținând cont de calitatea Băncii de emitent a monedei naționale.

La finele perioadei de gestiune depozitele la termen în valută străină au fost plasate la instituții financiare cu ratingul¹: „AAA” – 1.01%, „AA+” – 17.32%, „AA-” – 56.78% și „A+” – 24.89% (la 31 decembrie 2012: „AA+” – 60.96%, „AA-” – 37.96% și „A+” – 1.08%).

¹Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

6. Aur monetar

	<u>31 decembrie 2013</u>	<u>31 decembrie 2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	37,392	47,593
	<u>37,392</u>	<u>47,593</u>

Aurul monetar reprezintă cantitatea de 74,133.48 grame de aur pur (31 decembrie 2012 – 74,133.48 grame de aur pur), sub formă de lingouri, de calitate Good Delivery (în conformitate cu cerințele London Bullion Market Association). Prețul de reevaluare al aurului la 31 decembrie 2013 a fost de 504.3804 lei/gram (la 31 decembrie 2012 a fost de 641.9843 lei/gram).

7. Creanțe ale /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

	<u>31 decembrie 2013</u>	<u>31 decembrie 2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Active		
Cota Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (FMI)	2,479,347	2,284,188
Cont curent la FMI	83,717	19,249
	<u>2,563,064</u>	<u>2,303,437</u>
Obligațiuni		
Cont 1	2,479,247	2,284,096
Cont 2	101	94
Total disponibilități ale FMI	<u>2,479,348</u>	<u>2,284,190</u>
Alte organizații internaționale	367	3,399
Credite acordate de FMI	5,819,321	5,634,421
	<u>8,299,036</u>	<u>7,922,010</u>

Republica Moldova a aderat la FMI la 12 august 1992. Banca activează în calitate de agent al statului la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă.

Cota membrului este determinată în urma acceptării în calitate de membru și este, periodic, majorată conform Revizuirii Generale a Cotelor. Cota formează baza pentru relațiile financiare și organizaționale cu FMI și determină, printre altele, dreptul relativ de vot al membrului, accesul maxim la finanțarea FMI și cota de membru în orice alocație a XDR.

Contul Cota FMI reflectă plata inițială și ulterioară a cotei și este un activ al membrului FMI. Până la 25% este achitat Fondului Monetar Internațional de către fiecare membru în active de rezervă specificate de FMI și restul sumei este achitată în valuta țării membre.

Partea cotei spre achitare în moneda națională este depozitată în Contul nr.1 al FMI și Contul nr. 2 al FMI. Contul nr.1 al FMI este utilizat pentru tranzacțiile operaționale ale FMI (procurări, răsucumpărări), iar Contul nr.2 al FMI este utilizat pentru plata cheltuielilor suportate de FMI în moneda națională a țării membre.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

7. Creanțe ale /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Sumele incluse în Bilanțul contabil în cadrul articolului „Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale” includ, de asemenea, și creditele primite de Bancă de la FMI. Aceste credite sunt exprimate în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), iar în Bilanțul contabil sunt prezentate în echivalentul MDL la finele perioadei de gestiune.

La 31 decembrie 2013 soldul creditelor primite de la FMI este:

- Angajamente ECF – 139,886 mii XDR (la 31 decembrie 2012 – 154,054 mii XDR);
- Angajamente EFF – 149,120 mii XDR (la 31 decembrie 2012 – 149,120 mii XDR).

Facilitatea de creditare extinsă (ECF, anterior PRGF) reprezintă împrumuturi acordate țărilor care întrunesc criteriile de eligibilitate aprobate de către FMI. FMI a acordat credite în cadrul ECF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 5.5 ani. Rata dobânzii pentru aceste credite este de 0.25% pe an.

Facilitatea de finanțare extinsă (EFF) reprezintă împrumuturi acordate membrilor pentru finanțarea deficitului balanței de plăți. FMI acordă credite în cadrul EFF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 4.5 ani. Rata dobânzii pentru acest tip de credite este variabilă și este stabilită săptămânal de către FMI. Pentru perioada de referință, rata medie a constituit 1.08% anual.

Alte organizații internaționale reprezintă disponibilitățile Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare și ale Asociației Multilaterale de Garantare a Investițiilor.

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova

	31 decembrie 2013	31 decembrie 2012
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,091,423	2,086,526
Scout la valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	(13,563)	(11,239)
Reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	1,500	138
	2,079,360	2,075,425

La 31 decembrie 2013 portofoliul Băncii a fost compus din valori mobiliare de stat emise și transmise Băncii ca rezultat al convertirii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de la Bancă în anii precedenți. Aceste valori mobiliare sunt clasificate ca active disponibile pentru vânzare și sunt reflectate la valoarea justă.

Valorile mobiliare de stat aflate în portofoliul Băncii Naționale sunt unul din instrumentele monetare la care Banca poate apela în orice moment în scopul realizării politicii monetare. Astfel, Banca deținând dreptul incontestabil de a tranzacționa aceste instrumente pe piața secundară, își asigură abilitatea de a le transforma în lichidități pe parcursul menținerii acestora în portofoliul Băncii.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova (continuare)

Din aceste considerente, valorile mobiliare de stat cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării sunt clasificate ca numerar sau echivalente de numerar în cadrul Situației fluxurilor de mijloace bănești.

Valorile mobiliare de stat ajunse la scadență, au fost răscumpărate de Guvern și au fost emise în același volum noi valori mobiliare care au fost transmise Băncii.

Valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii la 31 decembrie 2013 au avut scadența contractuală maximă de 91 zile. Rata medie a dobânzii aferentă portofoliului de valori mobiliare de stat deținute de Bancă la 31 decembrie 2013 a constituit 5.45% (la 31 decembrie 2012 – 4.50%).

9. Credite acordate băncilor și altor persoane

	<u>31 decembrie 2013</u>	<u>31 decembrie 2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Credite acordate băncilor pe termen mediu	186,283	279,425
Credite overnight acordate băncilor	68,012	-
Credite acordate băncilor pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor	8,062	10,673
Credite acordate altor persoane	19,066	15,720
	<u>281,423</u>	<u>305,818</u>

Acest articol include soldul creditelor acordate băncilor licențiate pe termen mediu, soldul creditelor overnight, soldul creditelor acordate băncilor licențiate în anii 1993-2000 pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor, precum și soldul creditelor acordate salariaților Băncii, ajustate la suma reducerii și dobânda calculată la aceste credite. Diminuarea soldului la acest articol cu 24,395 mii lei s-a produs în urma rambursării creditelor acordate băncilor.

La situația din 31 decembrie 2013, datoria creditoare a băncilor a constituit 262,357 mii lei, fiind reprezentată prin creditele acordate pentru protejarea integrității sistemului bancar în sumă de 186,283 mii lei, creditele overnight în sumă de 68,012 mii lei și creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor în sumă de 8,062 mii lei.

Creditele acordate pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor au fost acordate cu rată fixă de 10 %, pentru creditele acordate pe termen de 25 ani, și cu rata de bază a Băncii la creditele acordate pe termen lung, variabilă pe perioada acțiunii contractului, pentru creditele acordate pe termen de 15 ani.

În scopul preluării creanței B.C. „Banca de Economii” S.A. (în continuare Banca de Economii) față de B.C. “Investprivatbank” S.A. în proces de lichidare, în conformitate cu *Legea privind unele măsuri de asigurare a stabilității financiare* nr. 190 din 30.09.2011, Ministerul Finanțelor a emis și transmis Băncii de Economii obligațiuni de stat în volum de 428,500 mii lei la valoarea nominală, cu condiția răscumpărării trimestriale, în părți egale, conform unui grafic stabilit, cu termenul de răscumpărare 30 decembrie 2015. La 31 Decembrie 2013 valoarea acestor obligațiuni este 186, 283 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

9. Credite acordate băncilor și altor persoane (continuare)

Condițiile și termenele de rambursare din contractul de credit încheiat între Banca Națională a Moldovei și Banca de Economii aferent creditului pentru protejarea integrității sistemului bancar, corespund condițiilor și termenelor din graficul de răscumpărare a obligațiunilor de stat emise de Ministerul Finanțelor și transmise Băncii de Economii.

Ținând cont de condițiile în care este acordat creditul Băncii de Economii și luând în considerație prevederile *Legii privind unele măsuri de asigurare a stabilității financiare* nr. 190 din 30.09.2011, nu s-a constatat necesitatea de a forma reduceri pentru pierderi din deprecierea creditului acordat.

La situația din 31 decembrie 2013 gajul depus de către bănci ca asigurare a rambursării creditelor acordate și a dobânzilor aferente constituie 183,026 mii lei (la 31 decembrie 2012: 192,245 mii lei).

La situația din 31 decembrie 2013 gajul depus de către salariați ca asigurare a rambursării creditelor acordate și a dobânzilor aferente constituie 27,198 mii lei (la 31 decembrie 2012: 21,985 mii lei).

Pe parcursul anilor 2012 – 2013 nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor.

10. Valori mobiliare investiționale

Poziția „Valori mobiliare investiționale” din Bilanțul contabil include două categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	31 decembrie 2013	31 decembrie 2012
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	16,944,663	11,847,622
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	16,612,230	11,844,007
Valori mobiliare în valută străină cu scont	332,433	3,615
Valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	7,223,120	5,607,060
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	7,223,120	5,607,060
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	-
Total valori mobiliare investiționale	24,167,783	17,454,682

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere deținute de Bancă sunt reprezentate, în principal, de valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și valori mobiliare supranaționale.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

10. Valori mobiliare investiționale (continuare)

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă din componența poziției „Valori mobiliare investiționale” a Bilanțului contabil, este prezentat mai jos:

	<u>31 decembrie</u> <u>2013</u> MII LEI	<u>31 decembrie</u> <u>2012</u> MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă (valoarea nominală)	16,740,339	11,618,457
Dobânzi aferente valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă	104,427	52,866
Reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă	99,897	176,299
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	<u>16,944,663</u>	<u>11,847,622</u>

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere sunt reevaluate lunar și poartă o rată a dobânzii fixă cuprinsă între 0.04% și 2.86% (la 31 decembrie 2012: 0.16% și 2.86%), cu excepția unei valori mobiliare în volum de 3 milioane USD cu rata dobânzii flotantă care se modifică trimestrial (la 31 decembrie 2013 rata dobânzii constituind 0.26%). Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere includ și dobânda acumulată care la 31 decembrie 2013 constituie 54,536 mii lei (la 31 decembrie 2012: 54,358 mii lei).

La situația din 31 decembrie 2013, valorile mobiliare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere emise de nerezidenți disponibile în portofoliul Băncii ce dețin cel mai înalt rating¹ – „AAA” constituiau 77.01% și valorile mobiliare cu ratingul „AA+” constituiau 22.99% (la 31 decembrie 2012: „AAA” - 53.41% și „AA+” - 46.59%). Creșterea investițiilor cu rating „AAA” se datorează în mare parte prin modificarea metodologiei de calcul al ratingului stabilit conform Regulamentului cu privire la gestionarea rezervelor internaționale aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii, nr.105 din 30 mai 2013, ce presupune atribuirea ratingului mediu în comparație cu ratingul minim calculat anterior.

În perioada de gestiune au fost vândute și au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere cu valoarea nominală totală de 396,035 mii USD; 116,615 mii EUR și 20,000 mii GBP (în anul 2012 au fost vândute și au ajuns la scadență 454,105 mii USD; 186,500 mii EUR și 25,000 mii GBP). Totodată, în perioada de gestiune au fost procurate valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă cu valoarea nominală totală de 532,940 mii USD și 262,750 mii EUR (în anul 2012: 555,065 mii USD; 133,500 mii EUR și 20,000 mii GBP).

Conform Acordului de consultanță și management investițional încheiat între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Bancă, BIRD a devenit consultantul și mandatarul Băncii pentru administrarea unei părți a activelor externe, limitate la 20% din activele oficiale de rezervă.

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

10. Valori mobiliare investiționale (continuare)

La prima etapă investițiile în cadrul acestui program sunt efectuate în valori mobiliare în USD emise de Trezoreria SUA, agenții guvernamentale și supranaționale. Aceste active sunt prezentate în cadrul valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

La 31 decembrie 2013 valoarea de bilanț a valorilor mobiliare în valută străină gestionate extern constituia 2,671,918 mii lei (la 31 decembrie 2012: 2,458,744 mii lei), ponderea acestora în activele oficiale de rezervă constituind 7.25% (la 31 decembrie 2012: 8.31%).

Conform deciziei Consiliul de administrație al Băncii portofoliul de investiții clasificat ca valori mobiliare păstrate până la scadență trebuie să dețină o pondere de până la 20% din activele oficiale de rezervă ale Băncii. Volumul și structura activelor valutare și perspectiva fluxurilor viitoare de mijloace bănești permit menținerea până la scadență a valorilor mobiliare din portofoliul dat.

La 31 decembrie 2013 ponderea valorilor mobiliare păstrate până la scadență în activele oficiale de rezervă ale Băncii constituia 19.61% (la 31 decembrie 2012: 18.48%).

	31 decembrie 2013	31 decembrie 2012
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență (valoarea nominală)	7,124,212	5,446,938
Dobânzi aferente valorilor mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	98,908	160,122
Valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	7,223,120	5,607,060

Valorile mobiliare păstrate până la scadență poartă o rată anuală a dobânzii fixă cuprinsă între 0.33% și 3.55%.

La 31 decembrie 2013 ponderea valorilor mobiliare cu ratingul „AAA” constituia 83.71%, iar a celor cu ratingul „AA+” – 16.29% (la 31 decembrie 2012: „AAA” constituia 50.91% și „AA+” – 49.09%).

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină păstrat până la scadență conține valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și cele emise de instituții supranaționale.

În perioada de gestiune pentru suplinirea portofoliului de valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență au fost procurate valori mobiliare cu valoarea nominală totală de 86,320 mii USD și 7,700 mii GBP. Totodată, în perioada de gestiune a ajuns la scadență o valoare mobilă păstrată până la scadență cu valoarea nominală de 10,000 mii EUR.

Pe parcursul anului nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea valorilor mobiliare păstrate până la scadență.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

11. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Instrumentele financiare ale Băncii constau din numerar și plasamente pe termen scurt în bănci, aur monetar, creanțe ale organizațiilor financiare internaționale, valori mobiliare, credite acordate băncilor și altor persoane, monedă națională în circulație, disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova și disponibilități ale băncilor, Certificate emise de Banca Națională a Moldovei, obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale și alte active și obligațiuni financiare.

Activele financiare ale Băncii se evaluează la valoarea justă cu excepția numerarului și plasamentelor pe termen scurt în bănci, creanțelor organizațiilor financiare internaționale, creditelor acordate băncilor și altor persoane și valorilor mobiliare păstrate până la scadență care se evaluează la cost amortizat. Obligațiunile financiare sunt evaluate la cost amortizat.

În tabelul de mai jos este prezentată valoarea de bilanț și valoarea justă a activelor și obligațiunilor financiare ale Băncii.

	La valoarea justă prin profit sau pierdere		Credite și creanțe	La valoarea justă disponibilă pentru vânzare		Altele la cost amortizat	Total	Valoarea Justă
	MII LEI	Păstrate până la scadență MII LEI		MII LEI	MII LEI			
31 decembrie 2013								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	-	12,559,105	-	-	-	12,559,105	12,559,105
Aur monetar	-	-	-	37,392	-	-	37,392	37,392
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	2,563,064	-	-	-	2,563,064	2,563,064
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	2,079,360	-	-	2,079,360	2,079,360
Credite acordate băncilor și altor persoane	-	-	281,423	-	-	-	281,423	281,423
Valori mobiliare investiționale:								
Evaluat la valoarea justă	16,944,663	-	-	-	-	-	16,944,663	16,944,663
Evaluat la cost amortizat	-	7,223,120	-	-	-	-	7,223,120	7,245,390
Alte active	-	-	909	-	-	-	909	909
Total active financiare	16,944,663	7,223,120	15,404,501	2,116,752	-	-	41,689,036	41,711,306
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	19,040,704	-	19,040,704	19,040,704
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	-	-	-	-	1,641,481	-	1,641,481	1,641,481
Disponibilități ale băncilor	-	-	-	-	7,029,497	-	7,029,497	7,029,497
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	-	-	-	-	2,602,671	-	2,602,671	2,602,671
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	-	-	-	-	8,299,036	-	8,299,036	8,299,036
Alte obligațiuni	-	-	-	-	312,878	-	312,878	312,878
Total obligațiuni financiare	-	-	-	-	38,926,267	-	38,926,267	38,926,267

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

11. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

	La valoarea justă prin profit sau pierdere	Păstrate până la scadență	Credite și creanțe	La valoarea justă disponibile pentru vânzare	Altele la cost amortizat	Total	Valoarea Justă
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2012							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	-	12,817,850	-	-	12,817,850	12,817,850
Aur monetar	-	-	-	47,593	-	47,593	47,593
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	2,303,437	-	-	2,303,437	2,303,437
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	2,075,425	-	2,075,425	2,075,425
Credite acordate băncilor și altor persoane	-	-	305,818	-	-	305,818	305,818
Valori mobiliare investiționale:							
Evaluate la valoarea justă	11,847,622	-	-	-	-	11,847,622	11,847,622
Evaluate la cost amortizat	-	5,607,060	-	-	-	5,607,060	5,889,330
Alte active	-	-	1,572	-	-	1,572	1,572
Total active financiare	11,847,622	5,607,060	15,428,677	2,123,018	-	35,006,377	35,288,647
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	14,554,214	14,554,214	14,554,214
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	-	-	-	-	1,895,034	1,895,034	1,895,034
Disponibilități ale băncilor	-	-	-	-	5,976,044	5,976,044	5,976,044
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	-	-	-	-	3,741,385	3,741,385	3,741,385
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	-	-	-	-	7,922,010	7,922,010	7,922,010
Alte obligațiuni	-	-	-	-	175,803	175,803	175,803
Total obligațiuni financiare	-	-	-	-	34,264,490	34,264,490	34,264,490

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

11. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

Ierarhia valorii juste a instrumentelor financiare

În tabelul de mai jos sunt prezentate instrumentele financiare evaluate la valoarea justă, ulterior recunoașterii inițiale, grupate în cadrul nivelelor 1-3 în dependență de metoda de evaluare utilizată.

31 decembrie 2013	Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	37,392	-	-	37,392
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	16,944,663	-	-	16,944,663
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	2,079,360	-	2,079,360
Total	16,982,055	2,079,360	-	19,061,415

31 decembrie 2012

Aur monetar	47,593	-	-	47,593
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	11,847,622	-	-	11,847,622
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	2,075,425	-	2,075,425
Total	11,895,215	2,075,425	-	13,970,640

Metodele și tehnicile de evaluare utilizate în scopul evaluării la valoarea justă au rămas aceleași comparativ cu perioada precedentă de raportare și nu au fost efectuate reclasificări ale instrumentelor financiare între nivelele ierarhiei valorii juste.

Conducerea Băncii, în urma analizelor făcute, consideră că datorită termenului scurt al plasamentelor în bănci, scopului și naturii specifice al creditelor acordate și creanțelor, precum și al lipsei pieței active pentru Cota Republicii Moldova la FMI, care nu sunt înregistrate la valoarea justă în Situațiile financiare, valoarea justă a acestora nu este semnificativ diferită de valoarea cu care sunt înregistrate în Bilanțul contabil.

De asemenea, conducerea consideră că valorile la care sunt înregistrate obligațiunile Băncii în Bilanțul contabil aproximează valoarea justă a acestora datorită termenului scurt pentru care sunt plasate sau datorită tipului de tranzacții specifice unei bănci centrale și pentru care nu există o piață distinctă sau modele de evaluare care să estimeze credibil valoarea justă.

Toate instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă în bilanțul contabil se încadrează în nivelul 2 al ierarhiei valorii juste, cu excepția valorilor mobiliare investiționale păstrate până la scadență care se încadrează în nivelul 1 al ierarhiei valorii juste.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

12. Active nemateriale și materiale pe termen lung

	Clădiri MII LEI	Echipamente MII LEI	Active materiale pe termen lung în curs de execuție	Active nemateriale	Active nemateriale în curs de execuție	Total MII LEI
			MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Cost						
La 1 ianuarie 2013	36,420	77,140	4,831	38,059	2,863	159,313
Intrări	76	2,967	4,291	10,956	2,500	20,790
Transferuri	-	4,836	(4,818)	2,862	(2,862)	18
Ieșiri	-	(3,726)	-	(46)	-	(3,772)
La 31 decembrie 2013	36,496	81,217	4,304	51,831	2,501	176,349
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2013	24,302	72,132	-	27,135	-	123,569
Amortizarea calculată	985	3,506	-	3,985	-	8,476
Ieșiri	-	(3,726)	-	(46)	-	(3,772)
La 31 decembrie 2013	25,287	71,912	-	31,074	-	128,273
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2013	12,118	5,008	4,831	10,924	2,863	35,744
La 31 decembrie 2013	11,209	9,305	4,304	20,757	2,501	48,076

	Clădiri MII LEI	Echipamente MII LEI	Active materiale pe termen lung în curs de execuție	Active nemateriale	Active nemateriale în curs de execuție	Total MII LEI
			MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Cost						
La 1 ianuarie 2012	36,420	77,985	80	28,154	7,524	150,163
Intrări	-	1,866	4,831	3,249	2,888	12,834
Transferuri	-	80	(80)	7,549	(7,549)	-
Ieșiri	-	(2,791)	-	(893)	-	(3,684)
La 31 decembrie 2012	36,420	77,140	4,831	38,059	2,863	159,313
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2012	23,320	72,402	-	25,960	-	121,682
Amortizarea calculată	982	2,513	-	2,068	-	5,563
Ieșiri	-	(2,783)	-	(893)	-	(3,676)
La 31 decembrie 2012	24,302	72,132	-	27,135	-	123,569
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2012	13,100	5,583	80	2,194	7,524	28,481
La 31 decembrie 2012	12,118	5,008	4,831	10,924	2,863	35,744

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

13. Alte active

	<u>31 decembrie</u> <u>2013</u>	<u>31 decembrie</u> <u>2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli în avans	1,260	970
Alte creanțe	909	1,572
Stocuri	918	1,015
Mărfuri și materiale în gestiune	808	1,126
Subtotal	3,895	4,683
Minus: Provizioane pentru stocurile cu rulaj lent și creanțe îndoielnice	(61)	(60)
	<u>3,834</u>	<u>4,623</u>

Mișcarea provizionului pentru stocurile cu rulaj lent și creanțe îndoielnice pe parcursul anului este precum urmează:

	<u>2013</u> <u>MII LEI</u>	<u>2012</u> <u>MII LEI</u>
La 1 ianuarie	60	61
Majorări pe parcursul anului	1	-
Diminuări pe parcursul anului	-	(1)
La 31 decembrie	61	60

14. Monedă națională în circulație

	<u>31 decembrie</u> <u>2013</u>	<u>31 decembrie</u> <u>2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Bancnote	18,937,849	14,468,103
Monede metalice divizionare	88,613	82,187
Bancnote comemorative și monede comemorative și jubiliare	14,242	3,924
	<u>19,040,704</u>	<u>14,554,214</u>

15. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

	<u>31 decembrie</u> <u>2013</u>	<u>31 decembrie</u> <u>2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Depozite la vedere ale Ministerului Finanțelor	1,602,072	1,800,111
Disponibilități în valută străină ale Ministerului Finanțelor	1,082	82,855
Alte disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	38,327	12,068
	<u>1,641,481</u>	<u>1,895,034</u>

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

15. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova (continuare)

Pentru soldul depozitelor la vedere ale Ministerului Finanțelor, Banca plătește o dobândă reieșind din rata medie ponderată a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele atrase la vedere de la persoanele juridice cu dobândă în lei moldovenești. Rata medie ponderată la depozitele la vedere de la Ministerul Finanțelor în sold la 31 decembrie 2013 a constituit 1.71% (la 31 decembrie 2012: 2.05%).

Pentru depozitele la termen acceptate de la Ministerul Finanțelor, Banca plătește o dobândă reieșind din rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, variabilă pe durata contractului de depozit, indiferent de termenul de depozitare.

16. Disponibilități ale băncilor

	<u>31 decembrie</u> <u>2013</u> MII LEI	<u>31 decembrie</u> <u>2012</u> MII LEI
Disponibilități ale băncilor, inclusiv rezervele obligatorii	6,901,495	5,362,943
Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate	128,002	613,101
	<u>7,029,497</u>	<u>5,976,044</u>

Disponibilități ale băncilor, inclusiv rezervele obligatorii, reprezintă mijloacele din conturile Loro ale băncilor rezidente, băncilor rezidente în proces de lichidare și băncilor rezidente în proces de insolvență, precum și rezervele obligatorii ale băncilor la Bancă în lei moldovenești, dolari SUA și Euro.

Conform cerințelor regimului rezervelor obligatorii stabilit de Bancă, la situația din 31 decembrie 2013 băncile sunt obligate să mențină rezerve obligatorii în lei moldovenești și valute străine (dolari SUA și Euro) la nivel de 14% (la 31 decembrie 2012: 14%) din baza de calcul, reprezentată din mijloacele atrase de bănci în valutele respective. Rezervele obligatorii în lei moldovenești se mențin de bănci în conturile Loro la Bancă în mediu pe perioada de menținere, sau în contul rezervelor obligatorii al băncii în monedă națională la Bancă, iar rezervele obligatorii în valută străină se reflectă în registrele contabile ale Băncii în contul rezervelor obligatorii în valută străină și sunt localizate în conturile Nostro ale Băncii în băncile din străinătate.

În baza art. 17 din *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, rezervele obligatorii ce depășesc 5 la sută de la mijloacele atrase sunt remunerate de către Bancă, pentru rezervele obligatorii în lei moldovenești aplicând rata medie la depozitele overnight a Băncii calculată pentru luna respectivă, iar pentru rezervele obligatorii în valute străine (dolari SUA și Euro) – rata medie la depozitele la vedere cu dobândă atrase de bănci în valută străină, calculată lunar de Bancă în baza rapoartelor lunare privind rata medie la depozitele atrase de bănci.

Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate reprezintă depozitele overnight ale băncilor plasate la Bancă și dobânda calculată pentru aceste depozite. Rata dobânzii aferentă depozitelor overnight ale băncilor la situația din 31 decembrie 2013 a constituit 0.50% (la 31 decembrie 2012: 1.50%).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

17. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

	31 decembrie 2013	31 decembrie 2012
	MII LEI	MII LEI
Certificate emise de Bancă la preț de vânzare	2,601,087	3,737,471
Scont amortizat la certificatele emise de Bancă	1,584	3,914
	2,602,671	3,741,385

Certificatele Băncii, reprezintă valori mobiliare vândute băncilor licențiate prin intermediul licitațiilor în scopul absorbției excesului de lichiditate de pe piața monetară. Acestea sunt emise cu scont și răscumpărate la scadență la valoarea nominală. Pe parcursul anului 2013, certificatele Băncii au fost emise preponderent cu scadența de 14 zile.

Rata medie ponderată a dobânzii la certificatele Băncii aflate în circulație la 31 decembrie 2013 a constituit 3.50% (la 31 decembrie 2012: 4.50%).

18. Alte obligațiuni

	31 decembrie 2013	31 decembrie 2012
	MII LEI	MII LEI
Obligațiuni față de Bugetul de Stat cu privire la distribuirea profitului	125,040	113,549
Obligațiuni față de alte entități	146,956	49,788
Obligațiuni față de personal	8,946	8,411
Alte obligațiuni	31,944	4,067
	312,886	175,815

19. Capital și rezerve

Pe parcursul anului 2013 Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, nu a emis valori mobiliare de stat pentru acoperirea soldului debitor al fondului general de rezervă înregistrat la 31 decembrie 2012 în mărime de 596,400 mii lei, în condițiile prevăzute de *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*.

La 31 decembrie 2013 soldul debitor al fondului general de rezervă s-a diminuat cu 125,040 mii lei în rezultatul înregistrării profitului disponibil pentru distribuire în mărime de 250,080 mii lei, și respectiv utilizării acestuia în mărime de 50% conform *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* pentru majorarea capitalului statutar. Astfel, soldul debitor al fondului general de rezervă la 31 decembrie 2013 a constituit (471,360) mii lei. Considerând obiectivul fundamental și atribuțiile de bază ale Băncii, descrise în Nota 1, fondul general de rezervă negativ nu poate afecta principiul continuității activității Băncii, precum și capacitatea de funcționare a acesteia.

Totodată, la situația din 31 decembrie 2013, Capitalul și Rezervele Băncii au înregistrat un nivel pozitiv în mărime totală de 2,813,762 mii lei, fiind în creștere față de 31 decembrie 2012 în condițiile înregistrării veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

19. Capital și rezerve (continuare)

valutare în mărime de 1,989,968 mii lei și pierderilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale în mărime de (73,076) mii lei, care au modificat corespunzător conturile respective de rezerve.

Alte rezerve cuprind rezerva veniturilor din reevaluarea valorilor mobiliare de stat care a constatat un rezultat total pozitiv în mărime de 1,500 mii lei și diferențe negative din reevaluarea aurului monetar în sumă de (8,172) mii lei, și respectiv au generat diminuarea altor rezerve ale Băncii până la suma de (6,672) mii lei (la 31 decembrie 2012: 2,168 mii lei).

În anul 2011 Banca a inițiat ajustarea cadrului legal pentru aplicarea celor mai bune practici în domeniul asigurării suficienței capitalului unei bănci centrale. În rezultat, a fost elaborat proiectul legii privind modificarea *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, inclusiv modificarea art. 19 și 20. Propunerile includ modificarea procedurii de acoperire a soldului debitor al Fondului general de rezervă și a procedurii de distribuire a profitului disponibil (Banca va efectua transferuri, aferente profitului disponibil pentru distribuire, la bugetul de stat decât după ce capitalul Băncii va atinge nivelul de suficiență stabilit în lege - 10% din obligațiunile monetare). Proiectul de lege pentru modificarea *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* a fost aprobat de Parlamentul Republicii Moldova în lectura a II-a la data de 23.12.2013. La moment proiectul legii se află la definitivare la comisia parlamentară de profil pentru a fi prezentat pentru aprobare în a III-a lectură.

20. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire

	31 decembrie 2013	31 decembrie 2012
	MII LEI	MII LEI
Profit net	2,166,972	1,073,108
Acoperirea /(defalcarea) pierderilor /(veniturilor) nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	73,076	(131,191)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	(1,989,968)	(714,819)
Profit disponibil pentru distribuire	250,080	227,098
Distribuire:		
Majorarea fondului general de rezervă	(125,040)	(113,549)
Bugetul de Stat	(125,040)	(113,549)

În cursul anului Banca a înregistrat profit net în mărime de 2,166,972 mii lei. În rezultatul aplicării prevederilor corespunzătoare ale *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* profitul disponibil pentru distribuire a constituit 250,080 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

21. Venituri din dobânzi

	2013	2012
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt		
Dobânzi la depozite la termen în bănci străine	27,535	32,333
Dobânzi la depozite plasate overnight	281	1,804
Dobânzi la disponibilități	71	2,763
	27,887	36,900
Venituri din dobânzi la valori mobiliare		
Dobânzi la valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă	141,974	142,614
Dobânzi la valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	133,434	102,004
Amortizarea scontului la valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	90,701	136,792
	366,109	381,410
Venituri din dobânzi la creditele acordate și REPO		
Dobânzi la creditele acordate băncilor	928	950
Dobânzi la creditele acordate salariaților	112	99
Dobânzi la operațiunile REPO de cumpărare	1	82
	1,041	1,131
	395,037	419,441

Rata medie a dobânzii la valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii pe parcursul anului 2013 a constituit 4,52% (rata medie a dobânzii pe parcursul anului 2012: 6.56%).

22. Cheltuieli cu dobânzi

	2013	2012
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite		
Dobânzi la creditele primite de la Fondul Monetar Internațional	31,017	24,505
	31,017	24,505
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților		
Dobânzi aferente rezervelor obligatorii	24,579	37,793
Dobânzi aferente depozitelor acceptate de la bănci	1,966	5,197
Dobânzi la depozitele acceptate de la Ministerul Finanțelor	29,820	17,709
Dobânzi aferente operațiunilor Forward	4,112	302
	60,477	61,001
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și REPO		
Amortizarea scontului la certificatele Băncii Naționale a Moldovei	144,953	193,169
	144,953	193,169
	236,447	278,675

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

22. Cheltuieli cu dobânzi (continuare)

Soldul mediu zilnic al certificatelor Băncii pe parcursul anului 2013 a constituit 3,714 milioane lei (anul 2012: 3,752 milioane lei). Rata medie a dobânzii la certificatele Băncii plasate pe parcursul anului 2013 a constituit 3.89% (pe parcursul anului 2012: 5.05%).

23. Venituri din tranzacții și diferențe de curs valutar

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Venituri realizate din operațiuni de schimb valutar	263,681	145,603
Venituri nerealizate din operațiuni de schimb valutar	1,989,968	714,819
	<u>2,253,649</u>	<u>860,422</u>

Veniturile realizate apar la vânzarea valutei străine și reprezintă diferența pozitivă dintre cursul de vânzare și costul stocului valutei respective (sau cursul mediu al valutei cumpărate) multiplicată la volumul vânzărilor.

Pe parcursul anului 2013 veniturile obținute au fost generate în special de diferența pozitivă dintre cursul de vânzare și costul stocului valutelor și în urma operațiunilor de convertire (arbitraj valutar).

24. (Pierderi) /venituri din reevaluarea valorilor mobiliare

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	MII LEI	MII LEI
(Pierderi) /venituri nete realizate din valori mobiliare evaluate la valoarea justă	(8,479)	19,898
(Pierderi) /venituri nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă în sold la sfârșitul anului	(73,076)	131,191
	<u>(81,555)</u>	<u>151,089</u>

25. Alte venituri

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	MII LEI	MII LEI
Venituri aferente operațiunilor cu numerar	19,778	11,937
Venituri din vânzarea bancnotelor comemorative și monedelor comemorative și jubiliare	15,329	10,743
Venituri aferente serviciilor de decontare în Sistemul Automatizat de Plăți Interbancare	6,368	12,488
Alte venituri	6,391	5,459
	<u>47,866</u>	<u>40,627</u>

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

26. Cheltuieli operaționale

	2013	2012
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli aferente monedei naționale	106,977	22,669
Cheltuieli cu personalul	64,154	59,068
Cheltuieli cu servicii informaționale, consultanță și audit	20,415	12,735
Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale și materiale pe termen lung	8,476	5,563
Cheltuieli pentru întreținerea clădirilor, transportului și echipamentului	5,170	7,759
Cheltuieli cu taxe și comisioane	992	7,292
Alte cheltuieli operaționale	5,394	4,710
	211,578	119,796

Cheltuielile cu personalul includ și contribuțiile obligatorii de asigurare socială de stat în mărime de 11,323 mii lei și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 1,744 mii lei (la 31 decembrie 2012: 10,458 mii lei și 1,568 mii lei respectiv).

La 31 decembrie 2013 numărul unităților de personal, inclusiv locurile vacante, a constituit 470 unități, dintre care persoane angajate - 470 (la 31 decembrie 2012 numărul unităților de personal a constituit 466 unități, dintre care persoane angajate - 456).

27. Părți afiliate

Pentru anul 2013 cheltuielile de remunerare aferente conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu au constituit 7,684 mii lei (pentru anul 2012: 6,635 mii lei).

Pentru anul 2013 cheltuielile cu contribuțiile obligatorii de asigurare socială de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu au constituit 1,743 mii lei și 258 mii lei respectiv (pentru anul 2012: 1,512 mii lei și 223 mii lei respectiv).

Banca acordă credite angajaților săi. Prezentarea în continuare reprezintă mișcarea creditelor acordate și soldul la credite acordate conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu:

	Sold la 1 ianuarie	Credite acordate	Transferuri	Rambursări	Sold la 31 decembrie
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
2012	5,154	460	245	(830)	5,029
2013	5,029	1,050	-	(784)	5,295

Creditele sunt acordate persoanelor de conducere la rate ale dobânzii aplicate pentru toți salariații în condițiile prevăzute de actele normative interne ale Băncii. Aceste credite sunt asigurate prin șajul depus de fiecare persoană beneficiară, care la situația din 31 decembrie 2013 a înregistrat suma de 8,358 mii lei (la 31 decembrie 2012: 7,243 mii lei).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

27. Părți afiliate (continuare)

La data de 31 decembrie 2013 aceste credite erau clasificate în categoria creditelor standard și drept urmare nu este necesară constituirea de reduceri pentru pierderi din deprecierea acestora.

Luând în considerație prevederile art. 1 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, care stipulează expres că Banca este o persoană juridică publică autonomă responsabilă față de Parlament, Guvernul și alte entități afiliate Guvernului nu sunt considerate a fi părți afiliate ale Băncii.

28. Angajamente și obligațiuni condiționate

Cambii emise

La 31 decembrie 2013 valoarea cambiei emisă de către Bancă în favoarea Fondului Monetar Internațional pentru asigurarea creditelor primite în cadrul Angajamentelor EFF a constituit 3,000,976 mii lei (la 31 decembrie 2012: 2,764,758 mii lei).

La 11 mai 2012 Parlamentul a adoptat *Legea cu privire la majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional* prin care a fost aprobată majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional de la 123,2 milioane XDR până la 172,5 milioane XDR. Obligațiile și întreprinderea măsurilor necesare pentru a asigura majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional sunt asumate de Banca Națională a Moldovei, în calitate sa de agent al Republicii Moldova.

La situația din 31 decembrie 2013, decizia de majorare a cotei Republicii Moldova nu a intrat în vigoare, fiind condiționată de neîntrunirea tuturor condițiilor necesare pentru intrarea în vigoare a Deciziei respective a Fondului Monetar Internațional.

Angajamente investiționale

La data de 31 decembrie 2013 Banca Mondială, în cadrul programului de gestionare externă a rezervelor, a încheiat 3 tranzacții cu valori mobiliare dintre care 2 cumpărări în valoare nominală totală de 9,8 milioane USD și o vânzare în valoare nominală de 10,3 milioane USD, toate tranzacțiile având data valutei 2 ianuarie 2014.

Angajamente de creditare

La situația din 31 decembrie 2013 (precum și la situația din 31 decembrie 2012) nu exista nici un angajament condițional cu caracter creditor.

La 31 decembrie 2013 (precum și la 31 decembrie 2012) nu exista nici o datorie cu termen de prescripție expirat.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2013

---

28. Angajamente și obligațiuni condiționate (continuare)

Angajamente de capital

La 31 decembrie 2013, în conformitate cu contractele încheiate, Banca era angajată să onoreze pe parcursul anilor viitori obligațiile financiare aferente achitării plăților pentru unele achiziții aferente activității Băncii în sumă de circa 341 mii EUR sau circa 6,122 mii lei (la 31 decembrie 2012: circa 1,220 mii EUR sau circa 19,514 mii lei).

Litigii și obligațiuni condiționate

La 31 decembrie 2013 Banca a fost implicată în 9 litigii judiciare, în 5 din care participă în calitate de pârât și în 4 în calitate de intervenient accesoriu.

La situația din 31 decembrie 2013 (precum și la situația din 31 decembrie 2012) Banca nu a înregistrat provizioane pentru litigii, deoarece nu consideră că există dovezi suficiente de eventuale ieșiri viitoare de fluxuri economice aferente acestora.

29. Evenimente ulterioare

Evenimente semnificative nu au avut loc după data bilanțului contabil.

